సుందరకాండ-పదము

మ॥ పూడిపెద్ది బుచ్చన్నపంతులుగారిచే రచియింపబడి

ఈ గ్రంథస్వాతంత్ర్యమును పొంది

మ॥ ఇలగర్ల వెంకటస్వామయ్యగారు

అగ్రహారపు సత్యనారాయణగారిచే

స్వకీయ

ఆనంద శ్రీ సరస్వతీ ముద్రాక్షరశాలయందు

ముద్రించి ప్రకటింపబడియె.

విశాఖపట్టణము.

చూడినచో తప్పక రమేము ... జన్మతారీఖు యీది గువకొస్తులోని మీకుకావలసిన ఫ... మునగా మాఅఫీసుకువ్రాసినచో పరిపూర్ణశాస్త్రసుభవజ్ఞులని లోకప్రఖ్యాతిజెందిన బ్రహ్మశ్రీ మహామహోపాధ్యాయ పండిత శ్రీరామశాస్త్రివారు శాస్త్రానుసారము దాఖలాగా నుండునటుల మీజాతకఫలములు వ్రాయించి వీ. పీ. గా మీకంపెదరు.

1 సం॥రం నెలవారీఫలములు రు 5-0-0.

1 సం॥రం వారఫలములు... 10-0-0.

3 సం॥రం నెలవారీఫలములు 10-0-0.

3 సం॥రం వారఫలములు 25-0-0.

జాతకుని ఆయుర్నిర్ణయముకు 5-0-0.

లగ్నస్వామిముకు... ... 5-0-0.

యేయితరప్రశ్నకు ... 2-0-0.

స్టాంపు అప్పాన్సు పంపవలెను.

సి. హెచ్. సుబ్బారావు
మేనెజరు.

శ్రీ సూర్యసిద్ధాంతాశ్రమం,
నరశింగిపల్లి. యలమంచిలిపోష్టు,
విశాఖపట్టణము.

శ్రీ మహాభారతము,

ఆదిపంచకము—పద్యకావ్యము.

శ్రీ మహాభారతములోని ఆదిపంచకము సిద్ధమైనది 944 పుటలగ్రంథము- ముద్దులుగుల్కు అచ్చు, అందమైన బైండింగు, పండితపరిష్కృతము, ఏపద్యమునకాపద్యము ఏర్పాటుగానుండును. తప్పులు వెదకినను దొరకవు. కొద్దిరోజులుమాత్రమే యీధరకు దొరుకును.

వెల రు 1—4—0 మాత్రమే.

అగ్రహారపు సత్యనారాయణ, ప్రొప్రయిటర్,
ఆనంద బాల సరస్వతీ ముద్రాక్షరశాల,
విశాఖపటణము.

శ్రీరస్తు.

సుందరకాండ పదము.

శ్రీ రామ రఘురామ [illegible] జగము [illegible]
[illegible] లగ [illegible]
[illegible] వెలిగి [illegible] పురి [illegible] వసి
యి [illegible] ఘనమగు
[illegible] కాలంబులనుగూడి । స్తు
ష్టి చేయుచున్న [illegible] నిర్విఘ్నంబుగావించు।
విఘ్ననాథునిమదిని వేడ్క [illegible] కవివరులకు వందనంబులు జే
తు। [illegible] పరమహర్ష [illegible] ముఖ్య [illegible]
వెలుగు। కాళిదాసు [illegible] అల [illegible] అం
దముగ [illegible] మదు [illegible]
[illegible] పదగుంఫనము
గలిగ [illegible] విశదపు। [illegible] పరమహర్షమున॥ విడువ।
సుందరకాండ పదము [illegible] పొందుగాపను
చు॥ [illegible] ఆదరి [illegible] పదములను నవ
కంబుగ [illegible] పద్యాన్వయం
బున [illegible] గావించి [illegible]
నులార [illegible]॥ సావధానముగాను చక్కగా వినిమీరు। సంతుష్టులై మిగుల
సంతోసించండి॥

కథాప్రారంభము. హనుమంతుడు లంకప్రయాణము.

ఘనుడు హనుమంతుండు కపివరులనుగూడి। సీతను వెదుకుటకు చెలగివే
డుకను॥ లంకలో [illegible] నిశ్చయముగావించి నిల
చి ధైర్యమున॥ లాఘవంబులు జేసి లంఘించి దాటెను। [illegible] చేత
తాళజాలకను॥ ధరణి [illegible] బడుననుచు తటపటాయింపుచును। బలముగాను మం
డేటి సముద్రాగ్రమున॥ [illegible] దాటినయడల [illegible]
బులకొరకు [illegible]॥ [illegible]

లుక। కదుసంభ్రమొందుచును కపివీరులంత॥ దేవేంద్రువీక్షించి దేవతలు
చరుమ। అనురక్తి చేమిగుల నాదరముతోడ ॥ మ్రొక్కనచందమున ముద
ముతో హనుమంతు। పాదంబులకు మ్రొక్కె భక్తితోడుతను ॥ విమలదండ
లు మెడను వింతగా వేయించి। కనకకుండలములను కర్ణములనుంచి। హర్షిం
చికపివరులు ఆంజనేయుని మెచ్చి । శ్లాఘించిరంతటను శతవిధంబులను।
అధికబలుడై గొప్ప ఆంజనీతనయుండు। అప్పుడైయున్నట్టి యాకపులగూ
డి॥ ఫలకిసలయంబులను విలసితతరుగుల్మ। పుష్పవనములతోటి పొలుపా
రుచుండు॥ సింహశార్దూలములు చిత్రభల్లూకములు । ఘోరవిషసర్పము
లు క్రూరమైనట్టి॥ శరభభైరవములు మరిమత్త గజములును। చిలుకలును
హంసలును చిత్రమైనట్టి॥ సారసపక్షులును శారికంబులుమరియు। పికమ
యూరంబులును ప్రీతితోడుతను॥ రంగుగాశృంగములు నింగిముట్టుచును
న్న। మహాగొప్పదైనట్టి మాహేంద్రనగము॥ లఘువులు వేయుచును రా
మచంద్రునిబంటు। మెక్కిపర్వతమందు హెచ్చరికకలిగి॥ మదగజముచంద
మున మారుతాతనయుండు। మృగములుదోలుచు ఖగములన్నిటిని॥ బె
దిరింపుచునుగొప్ప భీతివాటిల్లంగ। కేకలువేయుచును కేరుచునుమిగుల ।
వింతగానగమందు విహరించివిహరించి। అద్రిశృంగముపైని హనుమంతు
నిలచి॥ అతిబలాఢ్యుండైన ఆంజనీతనయుండు। సురుచిరంబుగ వెలిగి సూ
ర్యునింబోలి॥ తడవుసేలనటంచు తనబాహుబలములను। ననుకూర్చుకొ
నిదాటి జలధియొడ్డునను॥ నిలచిహనుమంతుండు జలధికికరములను। మో
డ్చిమ్రొక్కుచునంత ముదముతోడుతను ॥ వనచరులందరికి వందనంబులు
జేసి । దీవెనలందుకొని ధీరుడైయుండి॥ శ్రీరామలక్ష్మణుల చిత్తమునధ్యా
నించి। బలముకొలదిగబూని పట్టుదలగాను॥ త్వరగలంఘించుటకు తూర్పు
ముఖముననుండి। నరిగపాదంబులను సర్దుకొనినిలచి॥ దర్పమైవిలసిల్లు తన
బాహుదండముల। నంకించివాలమును హుంకించిబెంచి॥ వీరత్వమొలుకు
చును ధీరత్వముననుండి। లంకవైపునతాను హుంకించిజూచి॥ కండ్లెర్రగా
జేసి పండ్లుపటపటకొరికి। ముఖమెర్రగాజేసి మోహరింపుచును ॥ ధరగ్రుం
కబడునటుల గిరినుంచిహనుమంతు।గట్టిగాదాటుచును గగనవీధులకు॥ ఆడు
చునుపాడుచును అతివేగమునబోవు। సమయంబులోపలను సామీప్యమం
దు॥ఉన్నతరుశాఖగిరులు ఊపుచేకదులాడ। గాలికినెగురుచును గగనంబు
పైకి॥జవరము చేసఖుని అంపకంబులు జెట్టి।మళ్ళివచ్చినకరణి వెళ్ళితిరుగాను॥

ఆశ్చర్యముగఁ గొన్ని అడవులలోఁ బడియె। మరికొన్ని వడిగూలె ధరణిపైఁ జా
ద॥ అంబరమార్గమున అంజనీతనయుండు । అవలీలగా నాగిరి యరుగుసమ
యమున। సాముద్రుఁడంతటను సంతోషమొందుచును। మధ్యమున్న టువం
టి మైనాకమునను। ప్రీతితోఁ దుత బిలిచి ప్రియుడ మైనాకుండ। రాక్షసులవ
ధియింప రామచంద్రుండు॥ వనములకేతెంచి వసియింపుచుండంగ। ధర

హనుమంతుని విశ్రమించుమని మైనాకుఁడు కోరుట.

సుతనుఁ గొనిపోయె దనుజనాథుండు॥ ఆమెను వెదుకుటకు అంజనేయుని బంప॥
వచ్చుచున్నాఁడు హెచ్చుమీరంగ । అలసటపడియతఁడు ఆయాసపడు
నేమో। నీవు పైకి తేలుచును జవముతోఁ దుతను ॥ నీపైని హనుమంతు మో
పగుచు నిమిషంబు। కూర్చుండగాఁ జేయు గురుతుతోఁ దుగను॥ మైనాకుఁ డంత
టను మంచిదేయని బలికి। సంద్రము మీఁదికిని చక్కఁగా తేలి॥ ఆకాశమంటు
చును అపర్వతంబుండ। రాక్షసమాయనుచు రాఘవులబంటు॥ పాదిగొ
సుతలఁబోసి హృదయంబు చేదాని। తాకినంతట దెబ్బ తగిలి గట్టిగను॥ అగ్ని
కణములు రాలి అదిరిపడి పర్వతము। అంజనేయునితోడ నసియెనీరీతి॥ మా
హానుభావుఁడ మారుతాతనయుండ। నీకడ్డములు గలవె నిఖిలలోకముల॥
బంధుత్వధర్మమున వార్ధి నను బంపంగ। నీసహాయముకొరకు నేను వచ్చితిని॥
గావున నామీఁద కరుణించి కూర్చుండి। ఫలములు భక్షించి యలసటలు బాసి॥
వెళ్ళుమని బలుకంగ వేడుకతోఁ దుతను। హనుమంతు తనకరము నానిమొక
మారు॥ రాముకార్యముకొరకు రయమునను బోవలెను। అలసట లేటికీ యు
ప్పకార్యమునకు॥ అనుచును హనుమంతు డంబరంబున నెగసి। పరువారి పోచుం
డ పరమమోదమున॥ మారుతాతనయునికి మైనాకపర్వతము। జేసిన కృ
త్యములు జూచి యింద్రుండు॥ హర్షమానసుఁడగుచు ఆపర్వతముతోఁటి। ప
క్షములతో నీవు తక్షణము బోయి॥ అవని పైనుండుమని ఆజ్ఞలనొసగుచు

దేవేంద్రుఁడు సురసను బంపుట.

ను। జనుదేరియింద్రుండు స్వర్గలోకమునకు॥ దేవతలతోఁ గూడి సావధానము
గాను। ఆలోచనలు జేసి అంతలోపలను॥ దైవకార్యముకొరకు దనుజకోటు
లలోకి। హనుమంతుఁడీవేళ నరుగుచున్నాఁడు॥ తగిన బలులై యున్న దానవు
లలో నతఁడు చాలఁగలఁడో లేఁడో సందేహమవును । అనియమరులందరును
హనుమంతు బలములను। శోధించి దెలియుటకు బోధ జేసుకొని॥ నాగలోక
మునున్న నాగులకుమాతైన। సురసను బిలిపించి త్వరితంబుగాను ॥ మూతు

జాగననయుండు పారుచునునభమందు । లంకమార్గము బట్టి శంక లేకుండక
గర్జించుచున్నాడు దానవులకెల్ల నతడు । దండిగా నిలబడుచు ధైర్యంబుతో
డు॥ దక్కగా పోట్లాడి సాగగలడో లేదో । తెలుసుకొనిరమ్మనుచు బలుక
వేగమున॥ అతిభీకరంబైన అసురరూపము దాల్చి । నురసపరుగులనిడుచు
చోదన్నతుంగ తోయ॥ వారిధిమధ్యమున మారుతాసుతునంతి। అడ్డుకొనిని
లబెట్టి ఓగవనచరుడ ॥ ఎచ్చటబోయెదవు ఏమిరానీకి తె। భయము లేకు
న్నావు ఎక్కువగానిన్ను॥ ఆహారముగజేసి అద్దముగమ్రింగెదను। అంతను
త్తగనీకు వచ్చరగాగ నటర ॥ అనిబలుకు దునునుగన అతిగొప్పగు హావంటి।
విస్తారమగు పెద్ద నిరివిగలనోరు ॥ విప్పగా హనుమంతు వీక్షించి రక్కసిని।
జానకి బుగ్గసేయు చక్కగా బలికె॥ జగతికిమాతైన జానకినిరావణుడు।
గొనిపోయిలంకలో కనుబడకుండ ॥ దాచియుంచెగ నన్ను తరువేసిదాదు
కుటకు। శ్రీరామచంద్రుండు చెప్పిపంపెను॥ అందుకై నేనిపుడు అతివేగ
ముగాను। పోవలెనుదయలుంచి పోనిమ్ము నేను॥ కార్యంబు జేసుకొని కపిశి
ఖుమగతిరుగ। వచ్చినీకోర్కెలను పెంచ్చుగాదీర్తు ॥ మారుతాత్మయుం
డు తీరుగానిటుబలుక। క్రూరరక్కసియప్పుడు ఘోరంబుగాను॥ కనులనిప్పు
లు పెట్టి కగాములు రాలంగ। అట్టహాసము జేసి అతిభీకరమున ॥ దశయోజ
నంబులు తననోరు పెంచుచును। మహిమము దుమటుచు మారుతాత్మజుని॥
మేకొరక్కసివేగ మ్రింగిబోవగనప్పుడు। హాతప్పిన చ్చిన [illegible] జనేయుండు॥ద
శయోజనంబులకు తనదేహమును బెంచి। యు [illegible] దివ్యమగు యోజ
నంబులకు॥ తననోరు పెంచంగ హనుమంతుడంత [illegible] యోజనా
[illegible] నిలబడియోజనా [illegible] యో
[illegible] తనదేహమును పెంచ [illegible] మరి
[illegible] యోజనాల [illegible] ను
[illegible] దశయోజన [illegible] సిరు
[illegible] తయోజనంబులకు [illegible]
గి మారుతాత్మజయుండు। మహారూపము దాల్చి [illegible]
మునుబోలు అల్పరూపుండగుచు। సురసగర్భము [illegible]
ముఖములో నలనుంచి మోదంబుతో డుతెను । వెలుపలికి [illegible] వింగా
నెదుట॥నిలువబడినప్పుడును ఓ వెలది మోసురసా [illegible] రయ
[illegible] తిరుగ వేగమువచ్చి కరమునీకోర్కెలను । నరవేర్తునంచు

మనేమబలుకంగ॥ వప్పుకొనుమనీవు వల్లకాదని బల్కి। అకలంచుమనీవు అలో
నొందితివి। ఆకలిప్పుడునీకు అతిపరోక్షి కనా। నేవెళ్ళవచ్చునా పెలతరో యను
చున్॥ హనుమంతుడీరీతి అసురనతో బలుక। ఆశ్చర్యమునుబొంది అదివలి
కెనిటుల॥ వీరావుతాయుండా మారుతాతనయుండా। అతివీరులైయున్న అ
సురబృందములు॥వసియించులంకతును వడిగనివుబోకుండ। వారునినుబట్టు
కొని వంచింతురేమో॥ అనుచుశంకించుచును అమరులునను బిలచి। నీలావు
నతువలు నిండారగాను॥ శోధించిరమ్మనుచు బోధించివంపంగ। అరుదెంచి
తిసినేను అందనేయుండ॥ నీవంటిబలశాలి నిజముగామరిలేదు। ఎక్కడికి వా
ళ్ళినను నిక్కముగనీకు॥ జయముకలుగునటంచు ప్రియవాక్యములుబలికి।
ఘనచక్కగబోయె సురపురంబునకు॥ అంతహనుమంతుండు అతిభయం
కరమైన। కేరుములధ్వనిచేత తెరిపిలేకుండ॥ మొగులఘోషింపుచును గగ
నంబునంటుచును। అల్లకల్లోలమై వార్ధు యుండ॥ ఝూంకరింపుచున్న జల
ధిపై హనుమంతు। చంగుచంగునదాటి నింగిమార్గమున॥ సూర్యుడస్తాద్రికిని
సొంపుగాదను దగి। పోయినంతటిలోను వాయుపుత్రుండు॥ జవసత్త్వములతో
లది పవనుడుచందమున। సూక్ష్మగతిలో జలధి సొంపుగాదాటి॥

హనుమంతుడు లంకప్రవేశించుట.

లంకప్రవేశించి లలితమైయొప్పారి। వేలాచలంబనెడు విస్తీర్ణమైన॥ ప
ర్వతముపై వ్రాలి పవనతనయుండపుడు। తానుగర్వంబునను గట్టిగానిలువ॥
హనుమంతుపాదములఅనికి చేకొండ। గడగడవణకుచును కదలిపోయెనుగా॥
దానిపైనుండేటి తరువులన్నియుమూగి। వాటిపైనుండేటి వరసుమములన్ని॥

లంకచిత్రములను హనుమంతుడుజూచుట.

ల్లుంరాలగా చక్కగాదేవతలు। పుష్పవర్షముగురుపు పోల్కగానుండె॥ అ
పుడుహనుమంతుండు అపర్వతమునందు। చక్కగావిలసిల్లు సాలవనముల
ను॥ తాళంబవనములును పనసంబవనములును। తాలతక్కోల హింతాల
వనములను॥ కుటజాతమాలములు వటకుంజవనములను। దాడిమవనంబుల
ను తాలవనములను॥ఘనరసాలంబులను ఖర్జూరవనములను। మందారసంపెం
గమల్లెవనములను॥ వికసితకేతకీ వకుళచంపకనాగ। పున్నాగమాధవీ వ
న్నజాజులును॥ కలువలుపద్మములు ఘనచకోరంబులును। హంసలునుచి
లుకలును అళిబృందములును॥ కలికినిర్మలమైన సలిలంబుచేమడుగు। చక్కగా
భాసిల్లు సరసులన్నిటిని పోతుటైనెనాసు బోవశక్యముగాసిఘోరంపా

కాది గోపురంబులును॥ అద్భుతయంత్రములు అతిభయంకరమైన। అస్త్రం బులును మరియు శస్త్రజాలములు ॥ మత్తమాతంగములు సుత్తమాశ్వం బులును॥ రథములును ధ్వజములును రాజిల్లుచుండు॥ ఆలంక శిఖరములు అం బరంబునదాకి। వెండికొండను బోలి చెంపశేషమున॥ కనులపండువుగా నుగా న్పించునవి యెపుడు। అందులోనుండేటి సురబృందములు॥ నాగలోకము నందు నాగులే చందమున। విషముతో నుండి విహరింపుచుండో॥ అ రీతి నావారు హస్తములశూలములు। బట్టుకొని చూచుటకు భయము వాటి ల్లి॥ తరితిగా లంక తేరిచూడగరాని। వీరుల చేమిగుల విపరీతగతిని॥ అన్ని వి ధముల చేత అధికముగ విలసిల్లి। గోలియ ప్రాకారము పొలుపారుచున్న॥ లం కాపురము యొక్క పొంకములనీక్షించి। అధిక వింతను బొంది అంజనేయుం డు॥ ఉత్తరద్వారముకె తత్తరముగా బోయి। అప్టైకన్నులజాచి అంజనీసుతు డు॥ ఆశ్చర్యమును బొంది హెచ్చితమని బలికి। దేవతలకైనాను పోవశక్యం

హనుమంతుడు సీతను వెదకుట.

బు॥ కాదనుచు హనుమంతు కడువింత నొందుచును। వానరులకిది యెటులవ శమగునటంచు ॥ ఇలలోను రావణుని లోను జూచినను। కడు భయంకరు డనుచు గజగజను వణకు। గావున నేను ని కన్నులబడకుండ। నరితి సీతనే నేవీధి లోను ॥ వెతకగల్గుదు నేను వెదకి తే సీతతో। మాట్లాడుట దియెట్లు మదిదో చకుండు॥ అనుచు హనుమంతుండు ఆలోచనలు జేసి। కడు పవమానసము గ ట్టిపరుచుకొని॥ రక్కసులు చాల రేగి దిక్కులన్నిటియందు। పెక్కులుగూడు కొని వెక్కసంబుగను॥ దిరుగుచునున్నారు తెంపులేకుండంగ। కన్నుల జాచి నను నన్నుబట్టుకొని॥ చిక్కులు పెట్టెదరు రక్కసాళులుబుగుల। గనుక యి చ్చటి నుండి కదలి వేగమున ॥ అనుచు హనుమంతుండు ఆలోచలు జేసి। ఈ దివ్యరూపమున యిపుడు నేనుంటి॥ రక్కసులు వీక్షించి గ్రిక్కుననుదను చేరి। రావణుని కడకు దీక్షతో బోయి॥ చెప్పినతోడనే చెడ్డరక్కసుడైన। రా వణుండే తెంచి రయముతో నన్ను॥ ఉనిబలాఢ్యుడుగనుక ఊపులను బెట్టు చును। ఉంచివేసినయెడల ఉచితమైనట్టి॥ రాముని కార్యంబు రభసమైపోన నుచు। సూక్ష్మరూపముదాల్చి శోధించి రాత్రి। సీతను వెదకుటకు చిత్తము నదలపోసి। అణురూపమును దాల్చి అంజనీసుతుడు॥ గోపురంబులపైని గొ ప్ప మేడలపైని। యెక్కి జానకి వెదకి పెక్కు చోటులను॥ కాంచనప్రాకారము వజ్రవైడూర్య। మకరతోరణ శ్వ పరకుడ్యములును। స్ఫటికస్తంభములు

ము వటుతరంబైనట్టి వచ్చలను చెక్కిన బలు తోరణములు। మరకతాలము
గ్గులును ముచ్చటగానుండు। బంగరుకిటికీలు రంగుమీరంగ॥కలిగి ఖాసిల్లెడి
వలలిత సౌవర్ణ। గృహములన్నియు జొచ్చి గుణతుతో దులను॥ యెంత వెద
కినగాని కాంత సీతాదేవి। కనిపించ గాలేదు కన్నులకు నచట ॥ అపుడు హను
మంతుండు ఆశ్చర్యమున బొంది।గోపురంబులు దిగుచు కోపముంచుచును॥
వెళ్ళుచునుండంగ వికృతిరూపముతోడ। లంకిణియను పెద్దరక్కసచ్చటను॥

హనుమంతుడు లంకిణినిజూచుట.

కనిపించి హనుమంతు కనులతో వీక్షించి। మార్కటాధమ వ్రారి మాలంక
లోకి॥ యెటులనీవొచ్చితివి యే భయంబును లేక। రాక్షసేంద్రుండైన రావ
ణబ్రహ్మ॥ యేలుచున్నట్టి మా లంకాపురము। చొరబడగరాదురా ప
రులెవ్వరైనా॥ వినవి వెవ్వడవు అవార్తకంపరించు। అమీదనీపొంకమణచివే
సెదను॥ అనుచు లంకిణి బలుక ఆ జనీతనయుండు। నీవు రక్కసివైతె నిజము
గానన్ను॥ చంపవచ్చును గాని చ... గా... స్తుతము। యీపుర ద్వారమున కా
పురము నీవు॥ ఉండుటకు కారణ... ...బుగినాకు। దెలువు మని హనుమం
తు బలుక గానంత ॥ ...చోరులబట్టి। పొంకమార్చెదు నే
ను శంక లేకుండ॥ లంకాధి... ...వ నాసురునొక్క। ఆజ్ఞచేనిచట నేన
న్ని వేళలను॥ కాపురమునేనుండి కాచుచుందును లంక। పోతుటీగను గానిపో
నియ్యకుండ॥ అనుచు లంకిని యిటుల హనుమంతుతో బలికె। నీ వెందుకిచ్చటి
కి నేడు వచ్చితివి॥ చెప్పుమని పలుకంగ గొప్ప బలుడైయుప్పు।అంజనీతయుం
డు అపుడిటుల బలికె॥వినులంకిణీ చెప్పువింతగా నీలంక।సౌధములు గృహము
లును చక్కగా నుండు॥ ప్రాకారములు మరియు ప్రఖ్యాతిచే వెలయు। గోపు
రంబులు చిత్రకూటంబులన్ని ॥ మణిమంటపంబులు మందారవనములును ,
పూర్తిగా విలసిల్లు పురసంపదలను। చూడ వేడుక కలిగి నేడిచటకును వస్తి।అం
తకం టెను నాకు అధిక పని లేదు। హనుమంతుడిటు బలుక అధికకోపము వచ్చి।
పెద్ద కేకలు వేసి పెడబొబ్బలెట్టి॥ హనుమంతు వక్షమున హస్తంబుతో దుత
ను। గట్టిగా రక్కసియు కొట్టనీగముగ॥ అంజనీతనయుండు అగ్రహము పొం
దుచును।పిడుగును బోలేటి పెద్దగుద్దొకటి॥ పెద్దగానాముండ పెద్ద కేకలు వేసి
నోరు తెరచుచు కూలె మేరుగిరివలెన ॥అది దాటనుబట్టి అంజనీతనయుండు।
కరుణించి రక్కసిని కాచి రక్షించి॥చంపుట మానేసి చక్కగా నిలువంగ।రక్కసి
వీక్షించి మొక్కుచును బలికె ॥ కపివరేణ్యా వినుము కరుణించినావైన। క్రు

లంకనాశనమునకు కారణము లంకిణిజెప్పుట

శ్రీవార్త దెల్పెదను సావధానంగ ॥ మున్ను బ్రహ్మ కవాడు మోదంబు
తోడుతిను వనచరుండొక్కరుడు జనకపుత్రికను ॥ వెతుకుటకునిచ్చటకు
వేగంబు జనుదేరి ॥ నన్ను ముందర బట్టి తన్నియూపిదప ॥ రావణునిసహితంబు
రాక్షసులందరును సీతనిమిత్తమై చేటునొందెదరు ॥ అనివాడుబలుకంగ వి
నియున్న యావార్త పితరులచే విన్న యీనుడువు హనుమంత ॥ అజుడు పలికిన
మాట నిజముగా వున్నది సుగ్రీవు కార్యసఫలంబు నిందుగానగును ॥ యెందుకి
పురిలోయునను పొందుపడు యుగములను స్వేచ్ఛగాబోవయ్య శ్రీరాముబంటా ॥
ఆవార్తలను వినుచు అంజనీసుతుడు వేగలంకప్రాకారమును లంఘించిదాటి ॥
రాజమార్గము బట్టి రెండువ్వగానోయి ప్రతిప్రక్కలయందు నవరత్నం బొంజేటి ॥
బంగారు సౌధములు రంగుగానోటలును రథ్యములు మిగుల చోద్యంబు
గాను ॥ రావణుని నుతిజేసి రంగుగానటనములు పాడచునుండేటి భటసంఘ
ములను ॥ స్వర్గకాంతలమించి పంగనారత్నములు నల్పుచునుండేటి భయ
లందరును ॥ చక్కగా వేదములు చదువుచు మన హోమములు సల్పునునుండేటి
స్వాధ్యాయపరుల ॥ విస్తరించెను బుసు వేలు కోపులును గలిగి ॥ కళ్ళనుద్రిప్పు
చును కడుదీర్ఘ ఘుమఘుమా ॥ కాళ్ళు తలులుగలిగి పెడబొబ్బలిడుచును ॥ అటులిటులద
రిగేటి యసురబృందములు యనిశము ఆరంభించిరి పలికి కుత్సితచేష్టలు జేయు ॥ ధీరులై
యొప్పేటి కారు వాసవుల ॥ మిగుల చిత్రములైన మొగములు గలిగుండు ॥ అతి
వికారముగాను ఆడిపాడేటి ॥ మహాగొప్పరాక్షసుల మరుగుజ్జురాక్షసుల ॥ ర
గినసుందరులయిన దానవాంగనల ॥ వీక్షింపుచును మిగుల వింతగా జానకి
ని ॥ వేగముగ హనుమంతు వెతకిచూచుచును ॥ అచ్చోటగానకను ఆపిదప
జనుదేరి ॥ మదగజశాలలను మరిచిత్రమైన ॥ అశ్వశాలలు మరియు నాటకూ
టంబులను ॥ దేవాలయంబులను దివ్యవనములను ॥ జానకిని శోధించి కానక
నుహనుమంతు చింతించుచును మిగుల పంతంబుతోను ॥ ఆస్థానములనువిడచి
అంతహనుమంతుండు ॥ రావణుండుండేటి లంక ద్వారముకు ॥ వచ్చి హనుమం
తుండు హెచ్చుగా వెన్నెలలు ॥ గాయుచునుండంగ క్రమముగానంత ॥ ద్వా
రంబులో జొచ్చి ధీరుడై హనుమంతు ॥ బోవుచునుండంగ త్రోవలోపలను ॥
మణులు చెక్కియుట్టి మంచిచక్కని మెట్లు ॥ వైడూర్యగోడలును వజ్రకంబ

రావణుని ఆస్థానమంటపము హనుమంతుడు జూచుట

ములు ॥ గలిగి వదియార్వన్న కనకంపుచేమిగుల ॥ వీక్షింపనాకు తగినవేము

కలరంగ। నిర్మింపబడి యుండు నిశ్శేషసుందరములైన। వేశ్యలగాయకులు వీణ
గన్నృత్యములు జేయుచుండుటగాం జిత్రచిత్రంబైన। వస్తుజాలములన్ని
విస్తారముగను। శోభిలుచు హరినీలములు చోద్యంబుగానుండు। ఆస్థానమంటప
ములంతటను జొచ్చి। శోధించి వెదకుచును గూడనను జానకిని। పైకి వేగము
వచ్చి పడి పడిహనుమ॥ కుంభకర్ణుడుమరియు కుంభనికుంభులను। ధూమ్రా
క్షుమొదలైన దురితరాక్షసుల। భవనంబులన్నియును జంపుతో శోధించి।
జనకపుత్రికనచట గనకహనుమంతుడు వెరుకుచు జనుదేరి వెళ్ళుచునుండ
గ। కనిపించె నొకచోట కి దురవుచైన బంగారుచవిసంబు శృంగారము
వ్వంగ। అందులోపలమిగుల సుందరమైన। సువతులు కూడుకొని ముద
ముతో మద్యంబు। పానంబుగావించి మోహమెరిగి యుండగను। ఒకభామయొక్క

హనుమంతుని [illegible]

తైను [illegible] కదుపి ద్రాగిలిగి॥ పోకము
[illegible] గాపడవోయి [illegible] పోయెనురపిక ముగులుచూపుకను
వానిని [illegible] చుచును మూవు [illegible] తలబోసిను
దని॥ [illegible] జానకిని వెదుకు [illegible] ఎల [illegible] త్తాన
యుండు॥ మరికొంత సేపటికి మదిలో [illegible] రాముకార్యముకొరకు
యేమి జేసినను॥ దోషంబు [illegible] హనుమంతుండు। వెలదులలోన
లను వెదకెజానకిని॥ అచ్చోట కానకను అందును వెదకంగ। కానబడెనొక
చోట ఘనవిమానంబు॥ అందుపై నెక్కుచును పొందుగా చూడంగ। అ
మరాంగనలబోలు అతివలొకవెయ్యి। హనుమంతుకన్నులకు కనుపించగా
నపుడు। అద్భుతంబునుబొంది అచటనిలుచుండె॥ సుందరాంగనలలోను కొం
దరు మద్యంబు। పానంబులను జేసి పరమమోహమున॥ మదన కేళులుసలిపి
మమతలచేతుండి। తిలకములుపాలమున దిగజారుచుండె॥ కొందరికందియ
లు తొందరచేనూడె। వనితలు కొందరికి వలువలే లేవు॥ మరికొందరికి తలల
విరులదండలుగలవు। మొలనూళ్ళు కొందరికి మొలతలను బడియె॥ కురులువ
డిచెదరంగ కొందరు భామినులు। మోహపరవశమునను మూర్ఛనొందంగ॥
అందులోనొకమౌళి నధిక తేజముతోడ। నిలువుశయ్యాలపై నిండు నే

హనుమంతుడు మండోదరిని సీత అనుకొనుట

దుకల॥ దశమణిదీపములు ధవళకాంతులతోడ। ధగధగ వెలుగుచు [illegible]
డవింపం॥ [illegible] పోలి [illegible]

చిత్రితమైన సామ్మునుమహత్త్రములు సొంపుగాధరియించి పచ్చకర్పూరము
నల పరిమళంబై న కస్తూరియుత్తరమ్ము ఘనమైనదివ్యాటి । కలిపించిగన్న
వ గంధంబునలది॥ సుందరాంగములకొక్క పొందు తాగోరుచున్ । పుష్పత
ల్పముపై భూరితేజముననుపగ్గర్ణసముచంద్రమును పవళించియుండగానాను
మందుణిక్కలు కనులతరుణులను॥ దనుజనాథు కొయ్య దాపునసుండికొ
లు సకలకళల పవముగాను స్మృత్యములుసల్పి ॥ కొందఱుగీతములుపాడుగా
బొంకునాను అలసిమృదంగముల నలరుచీణెలను ॥ కనుసిద్ధులపటల
కౌగిలించుచొనగుచు । పరవశులైయుండ వారివగ్గరకు । చప్పుడులు చేయ
కను చల్ల గా హనుమంతు । జనుదేరితోచి జలజముఖులెల్ల॥ చూచుచుసుం
డెనా సౌఖ్యంబుగానందు । తొలకరిమెరుపువలె విలసిల్లుచున్న ॥ సుందరో
దనిగాంచి మూరుకౌశికసముందు।జానకినిభాగని సూనముములోన॥ప్వా
గిమున్నంగ యమునాహము లతోడుసీతసొబగులను పీతకొనాకి॥పిమ్మ
టనుమహాను తా సపత్నపనిజేసుకొని । తను మగాపీక్షి వి తగ్గియాచించి॥
అతిపతిపచ్చగ్గయు యుత్కరిని । చందనకుసుమాది సౌరభంబులను॥
ధరియించితినసుగులు తరగవృక్షకొనిగొప్పు। కుసుమములను చక్కగా ముత్యా
ములగుచు పిడియుండయుచును నిడిచి రావణునిపుపు । సురనితాంతుమ
లుకగెగ సిసితిల్లముల॥ వ్యసనసీతమ్మ యిట్టి చెయాకిలి వవ్వుమును
న్నని పడియుండుననుచు॥ సేనకరుగనేను ఆ తపనరాము । అనిలిశ్చయము
ము అలగసముండు॥ లవిమానముగనీశ వి కొలనులలోనదులలో
పల గా వనములయందు॥ ఆ కూటములందు అలగుమన్నుంపటు । పూల
తోటలుండుచోటి వెళ్ళుముండు కొన్ని కు అన్ని తావులయందు॥
కొనలమూలలను వ నవు బుట్టు । వనములలోపలను వంద్రలోప
లను । లుసపగొందులలోను పావళ్ళ ను గాలించిగాలించి గట్టిగాశోధిం
చి । సెన్నకరనగల రాజమోయున్న ॥ హనుమమ మ న్నులకు కనబకరి
నులకు । అశోకవనముగా ఆ తరువమున॥ సూర్యకాంతిఖేచర గమడ
కాంతియుచు యు । మనకు పికగ రాకవాంగిసు॥ ఎందరినైనాను పోం

హనుమంతుడు సీతనొరకు శోధించుట

దుగాజూచి । తానిజాడ నైన జానకిని కొంద॥ జానకి ననడదు జలని
ధిలోబడెనో కావున సెపగను దనుజనాథుండు॥ ఎంగెనో కాకుంటె యే
టిదిక్కు పిపిక్కెనొ । నిప్పములనుజాధి చావృగా జడిసి । జప్పనో చేసుకొని

చాటుగానొకచోట, బయవారిడాగెనో భయమూనొందుచును రాక్షసస్త్రీ,
లెచట దీక్షతోడుత బట్టి। చంపి భక్షించిరో చాటువకుగొనుచును॥ పతిని మ
నమునదలచి ప్రాణంబులను తాను। విడిచినదో మేను కమదుఃఖమునను॥ జా
నకిని గానకను నేను రాముని కడకు। పరిగా నరుగుదు నేమిసేతు దును॥ సీత
లేదని నేను జెప్పితే రాముండు వెంటనే ప్రాణములు విడిచిపెట్టును గా॥ ల
క్ష్మకై శోకించి అంజనపుత్రుని ను। నా సుగ్రీవుని వార్తలను విని యా॥ భ
రతశత్రుఘ్నులును ప్రాణములు వదలునట్టి జనములు వార్తలను విని సజ చె
దరు॥ రాకుమారులమంత కడతేరగా జూచి సుగ్రీవుడాగటను శోకమునదడచ్చు।
అతని సతి రుమయు పుడు అవెంట రదచ్చు వీర వాలి విడలచి తారపుడు డచ్చు॥
అంగదుండు ద్విజాది ఆడవిపే ముడచ్చు। పులంకను కొగలిక దేవగు
రు॥ నారాముని కుల ముఖ చెప్పి కుంభకర్ణ పంప। నేను రాముని జూపి ముఖాని
యెటు జూతును॥ నేను జానకిజూచి నిజము గా వత్తునని। ప్రాణములు సుగ్రీవు
ల కేమి చెప్పగుదును! అనుచు హనుమంతుండు అతిచింతనొందె। అంతట
ధైర్యమును కొంతదెచ్చుకొని। గట్టిగా శోధించ దకము గానుచు జాడ కనక। కన
జాలకుండినను వనము కలగొందు॥ తప్పదైనేనందు తప్పితే వాండ్రను। పు
డిచచ్చెదను నేను పంతంబుతోను॥ అది తప్పితే నేను అనలంబులోపడుదు,
మేరు ముక్కలుగోసి నేను గెద్దలకు॥ తప్పింపవెడనేగ తప్పకుండగను జా
లినమానసములోన తానెక్కువండె॥ మరి తాపము సేయక మునిపెడు టంచు॥

హనుమంతుడు వినుతులు.

దశకంఠుచేబట్టి క్షితిదీనగాను। వసనోట్టిహానుమాంచ్ఛ వాల్యతిపతి గదకు। వ
తివుచుబలిచిప్పు పగిది నడుమ॥ శ్రీరామసంగ్రామకు సిద్ధముగ నలిసిత్తు।
సర్వప్రపంచంబు సమసింపవేరకి॥ జానకీ కష్టపెట్టిన అశానరాక్షసులను
బ్రహ్మమిట్టుకొని బాధపెట్టుదును॥ భూపుత్రికాపురమును పోరు కొట్టుచును
దప। బ్రహ్మాండ భాండమును నగలగొట్టెదను। లంకలోనుండేటి రాక్షసుల
సందరిని। చచ్చినుబట్టుకొని జలనిగ ల్చెదను॥ యీరీతి హనుమంతు తద
లోవదలపోసి। ముందరినొకవనము ముదముతో గాంచి॥ తిరిగి సీతాదేవి
తప్పకుండగనరదు। గానవచ్చునటంచు కడుధైర్యమొంది॥ సత్వరంబుగ మా
వసు నిల్పుకొని హనుమంతు। అంబికానాథునకు నగిసివినుతించి। అలవాణి
పతికిని అమరాధిపతికిని, పవనుండు నకుపద్మ నాభవృందమునకు॥ చందురుండు
వసుమరియు చక్రనాగణపతికి। అమ్మాడునునికి జతివసీతకును॥ మిక్కు

గిరిజస్తో మొక్కికలిడి హనుమంతు। జయములిప్పించుమని ప్రియముగా
వేడి॥ సీతనెంతటచూను జూడవనిబలుకుచును।జను దేరిపున్నాగ చంపకా
శోక॥ వృక్షంబులునుగాంగి ప్రక్కలనుపలుకోట్లు। కిలకిలలాడుచును పలు
కుసుమములగుల॥ భాసమానమ్మైన వనములోజొరబడగ। నంతట తెలవారి
వింతగాపొద్దు॥ పొడుచుచునుండంగ కడుప్రియములోడుతను। చిలుకలు
మహాంసలును చిత్రశారికలు॥ ఇమగొ జానకటంచు ముదముతో కనపరుచు।
చందమునబలుకంగ సంతసమునొంది॥ హనుమంతువనములో నచ్చటచ్చ
టవెదకి। వింతగానాశోక వృక్షంబుక్రింద॥ మలినవస్త్రముతోడ మాసిన
కురులతో। వాడినమేనుతో పాదుకక్కనుల॥ మధ్యనుచిక్కబడి మరిమరి
కన్నీరు। పెట్టుచుసీతమ్మ బేలతనమునను॥ ఉండగాహనుమంతు ఉత్సాహ

ఆంజనేయుడు సీతను గాంచుట.

మునజూచి। ఆచెట్టుపైనాకౌ నవలీలగాను॥ వీక్షించిజానకిని దీక్షగాశోధిం
చి। ఏమనినగిలు ఈరామ మేనంపు॥ గలిగున్న ఎనిమున్న ఘనుడుశ్రీరా
ఘువులు। వివరించినాతోను వినిపించినటుల॥ నిక్కముగ సీతమ్మ నేర్పుతో
నలనాడు। చీర చెరగునుగట్టి చెలువంపు నగలు॥ పర్వతశృంగముప వాగవే
సినదనుచు। చెప్పిచూపించిన చొగుసీతమ్మ॥ ఇప్పుడిటగట్టినవలువ యీపై
కొయుండుటకు॥ సంశయములేదనుచు దక్క గాదలచి॥ ఇదిగాక రాఘవులు
ముదముతోడ తిమున్న। జొప్పనగతిచే నెప్పుడెపగిసు॥ [illegible]
మగువ కంఠమునందు। మహిమలవిలసిల్లు మంగళసూత్రములను॥ కంకణంబు
లుగలవు కరమొప్పకర్ణముల। భూషణంబులుగలవు భూరితేజముగ॥ గాక
నీయుంగ సకు రదచరణములుముఖము। కడమలవయవములును కనులజా
డంగ॥ శ్రీరామచంద్రుండు చెప్పినచందముగ। భేదమేమియు లేక మోద
ముగనుండె॥ గనుకసీతనకాంగి జనకపుత్రియనుచు। మారుతాతిసయుం
డు మనసులోపలను। నిశ్చయముగాభావించి సంతసగా వనిక్రింది। సీతమ్మతో
మాతను ఎప్పుడెగానప్పుడు సంభాషణలు చేయ సమయముగాదనుచు। మావ
టి శాఖయందు మాటులాడుండుకు॥ నిర్ణయముగా వింది [illegible]
[illegible] ముదాల్చి వోద్యంబుగాను॥ దాగియుండగనంత భాగుగాసూర్యో
డు। అస్తమించినపిదప నలరెచంద్రుండు। ఉదయించువెన్నెలలు ముదము
తోగాయుండగ। అర్ధరాత్రివేళ అసురేశ్వరుండు॥ మగిసశరంపాతముతోను [illegible]
[illegible] మహిమంతయుడప్పి। శయ్యాసనాదిగుచు శయ్యపైనుంచి॥ కాంచనవస్త్ర

మోహముచే రావణుడు సీతను లాలించుట.

ములు ఘనమైనసొమ్ములును। మేలైనచందనము మేనుపైపూదు। ధరియించి
చితనవెంట తగినను దరతు।। తీపునొప్పైనమై తినగ తిలోను। సీతచె
రనున్నట్టి చెట్టుగరికే తెంచి। సీతతో టు బలికె చిత్రంబుగాను॥ జలము
చేతనుగాని కులముచే నుగా। గుణంబుచేగాని రూఢిగావినుము, తప
ముచేతనుగాని తగినగు మూలగా। శేషముచేగాని తెరిపితేనట్టి। భాగ్యం
బుచేగాని భోగ్యంబుచేగాని నాయోట్టి సామ్యము నాతిరో వినుము। నాటిను
మ్మాత్రికని సూటిగా కానేను। గనుక నాగ్రహణము కట్టిగా నన్ను। విమలను
గుప్త్రములు వెలయంగ గలిగుండ। కుసుమమాలయిాచీరె కట్టంగ నేలనస్తూ
రిగంధములు కలిగుండగానీవు। బూదలో పలసిటుల పొర్లనేటికిని। వరపా
న్నపానములు చక్కగా కలిగుండ। ఉపవాసములు జేయ నుచితమే కొమ్మ॥
మృదువైన కుసుమముల మెత్తశయ్యలు గలుగ। కఠినభూశయ్యలపై కంద
నేటికిని॥ విక్రమవిఖ్యాతి వెలయుచు నేనుండ। బీదమనుజునిపైని ప్రీతిపికేల॥
కాయకసురులు దినుచు కారడవులలోన। దుఃఖంబు చేనిటుల దోర్ల నీకే
ల॥ జగతికెల్ల మనీమ జనకు రాజుగా। గావించి యొసగెదను ఘనసంపదలను॥
కాంచనరత్నములు ఘనమైనసొమ్ములును। పీతాంబరంబులును ప్రియముమీ
ప్పగాను॥ కమ్మనికస్తూరి ఘనసారగంధంబు। సకలభోగంబులును చక్కగా
గలవు॥ మూడు జగములునిన్ను కూడి సేవింపంగ। జేయుచు నీయొక్క చె
ప్పుచేతలలో। ఎల్లవేళల నీదు ఉల్లంబు రంజిల్ల। సంచరింపుచునుండు సఖ
యునను గూడి॥ అవనిలో పలగిల్లు అన్ని సౌఖ్యంబులకు। యవ్వనము ముఖ్యం
బు ఎంచిజూడగను। అదియునాయడిజెట్ట అవతలగతియేమి। వెన్నెలరాత్రు
లను కొన్నాడలునేయు॥ చీకటిరాత్రులు చేకూరునేగాని। ఇక నేడ సౌఖ్యం
బు యిలలోను మనకు॥ గావున యౌవనము ఘనమైన యవ్వనము। పోకుండ
గానీవు పొందితేనమ్మ॥ కౌనానాటిను నిదానములను జేతు। నీవులంకేలు
కో నిశ్శంకగాను॥ అనుచు నా పాపాత్ముడు అనీతిన వాక్యములు। బలుకగా
సీతమ్మ భయమునొందుచును॥

రావణవాక్యములకు సీతకోపించుట.

ఆ దీనురాలగుచు అతివసీతాదేవి। కన్నీరుబెట్టుచును గడగడ వణకి॥
వికలచిత్తయై చింతగా కోపించి। అడ్డముగ రావణుకి గడ్డిపోచ కటి॥
బట్టుకొని తనముఖము వెట్టుకొని మెనుకకును। ఒక్కనిచందమున పలుకుదు॥

ధమువ॥ వాలేంద్రదీవకుండు నామామదశరథుడు, నేను రాముడనతని నిజ
ముగావినుము॥ చెలిమినాతోనీకు చేకూరుననుమాట । దుర్లభముపాపం
బు చేపాచరుండ॥ అతికష్టమునను అన్యకాంతల పొందు, నొసగుటుచితము
గాదు క్రూరరక్క సుడ॥ అందవిఫలము కై యనగాని నీకు , నునుజాడినకార్యం
బు పనికిరాదు॥ గనుక శీఘ్రముగా బు కదా వ్రిమున్ గైనట్టి, నీకాంతలం
దునను నీదుకోర్కెలను॥ తీర్చుకో వేగము తెలిపెదచెప్పితిని। పాపమా
ర్గమువదలుము మహాతకుడ॥ నావిభుని శ్రీ హృదము నన్నిచటకు తెచ్చి, బం
టునవియోగక్రియ పాపవాక్యములు॥ బలుకుల యాకీతి పాడియనునీకు, నీ అం
దరపడబోకు తుదకునినుబట్టి॥ శ్రీరామచంద్రుండు శీఘ్రింబుగావచ్చి। నీ
లంకసర్వం నేలగలుపును॥ లంకనీతమ్ముని కి రాజ్యం బాగగట్టి, నన్ను
గొనిపోగలడు నన్నుతలుచునా॥ అనిసీతబలుకంగ వినిరావణబ్రహ్మ అ
అతివరో నీవబల నైననేమి॥ చంపితే పాప బుసంభవించునటంచు। ఊ
రకనేనుండ ఘోరంబుగాను॥ తిట్టసాగితివిటుల తెంపులేకుండంగ। దాక్షిణ్య
మేమియును తగునేనీయందు॥ వెతకినను గనరాదు వింతనాకగుచుండు। ఎంత

రావణుడు సీతను చంపుతాననుట

తిట్టినగాని ఇంతిరో నిన్ను॥ నేను చంపక పోను నెమ్మదిగ బతుకు, రెండునెల
లకులోన నిండుమనమునను॥ నన్నొల్లకుండేను నాతిరో నినుబట్టి। ఖడ్గంబు
చేబూని ఖండించివేతు॥ అని రావణుడు బలికి యచట కావలియున్న। వని
తలనీక్షించి వినుచుండ సీత॥ జానకిని మీరింత చతురుపాయంబులను, బోధిం
చి బోధించి బుద్ధులను గరపి॥ నను జేరవనిపలికి వినకుంటె భూపుత్రి, గాంచిం
చుమాంసం బెల్ల చక్కగా మీరు॥ తినుమనుచు బలుకంగ వినుచు సీతాదేవి, కడు
భయమునొందుచును గడగడను వణక॥ అచ్చటనున్నట్టి అంగనామణులై
న। గంధర్వకామినులు వెసకరింపుచును॥ భయముపడవలదనుచు దగ్గరలో
లుకగాకనుల నీరు గ్రుచ్చి యుచుచక్కగా జెప్ప॥ వినుచు సీతాదేవి వెంచి
యు కోపించి, దనుజనాథుని తోడ తగనిబుల బలికె॥ తినవిభుడైనట్టి దశరథ
నందనుడు సీతాజ్ఞ లేకుండుటయు సదిగాక మరియు॥ తాను జేసినయట్టి పాపం
తెచెమసన్న। భయముగట్టిగ బట్టి బాధించుచున్న॥ కారణము చేగాని కాకు
న్ననిన్నిపుడు, శపియించి దగ్ధంబు చేసివేయుదను॥ అందుచేతను నిన్ను ఆదిదే
వుండైన। రాముని శరములకు ప్రీతితో విడుతు॥ అని సీత బలుకంగ అపరిమిత
కోపమును। మనుసిడి సంహమ పాలుంకృతులు జేసి॥ సీత మొగమయుం చూచి

ధాన్యమాలి రావణుని కోపము దీర్చుట

త్రింబుగా లేవ। ధాన్యమాలిని వేగ దనుజేసునకును॥ అడ్డంబుగా నిలచి హే
రావణా నీవు। ఆడవానిని జంప న్యాయంబు గాదు॥ అనుకూలవతి గాని అతివతో
మతి పొందు। సుఖము లేదనుమాట సూటిగా నెరిగి॥ చక్కగా నను గూడి సౌ
ఖ్యంబులను బొందు। సుందరాంగులు నీకు నిందరుండంగ॥ నీకేమి లోపంబు
లోక నాయకుడ నెమ్మి। పోదాము దసమునకు పొందుగారమ్మి॥ ధాన్యమా
లిని యిటులు దనుజనాథునకు జెప్ప। నగుమదశకంధరుడు మగువ పదమును
ము॥ తన కేళిమందిరమునకు దశకంఠుడరుగంగ। ధాత్రిసుత దాపున్న దాన
వాంగనలు। ముఖములు వికారముగ మోపుగా మసలంగ। సీత ముందర కే
గి చి దుర్మదోద్రిక్త। పరుష వాక్యంబులను బలుకుచునుండంగ। అందేక జ
టయను నొక్క రాక్షసి బలికె॥ వినుము జానకి నీవు మును బ్రహ్మదేవునకు। పౌ
త్రుడైన బ్రహ్మ బాలుడాగలిగి। ఆ బ్రహ్మ గర్భమున అలరు రావణుడు।

రాక్షసస్త్రీలు సీతకు బోధించుట.

ఆతనికి రావణుని యంశముగ గలిగె। నాతికో రావణుడు నాలుగో బ్రహ్మగు
చున్నతులకు సంపదలనేలుచుండగ॥ వానినెంచకు నీవు వరియింపగా రాదు। అ
ఖిల భోగంబులను అనుభవింపుము చాలు॥ హా విధి యిట్టి యేటికి అనుచు భామినిగొలిచి
తెలియకేల ఓ కన్య జెప్ప బుద్ధిగాను॥ ఇంద్రాది దేవతలు చందురుని సూర్యుం
డు। గంధర్వ గరుడోరగాది దేవతలు॥ నాయకుడు దేవుండు వరుణ దేవుండును
ను। అగ్నిదేవుడు మొదలు అఖిల దేవతలు॥ సర్వదా రావణుని సన్నిధిని నిలచి
పట్టి చిత్తము వచ్చినటులకు చుసేవించుచుందురు॥ ఇదిగాక వినునీవు యింతొక్క చి
త్రంబు। మండోదరాదిగా సుందరాంగనలు॥ వెయిమంది సొగసైన వెలద
లుగలరమ్మ। పతిభామినియు నీదు పాదసేవలను॥ జేయుచునుండెదరు బా
యకుండగ నెపుడు। నీ భాగ్యమేమందు నీలాలవేణి॥ గనుక నివు పెండ్లాడు ఘ
నుడు రావణబ్రహ్మ। శిరమందు నిడుకొనుచు కరమునిన్నేలు। అని జెప్పి మరి
జెప్పి అసురాంగనలు మిగుల। రౌద్రమానసులగుచు మరి ధనములు బలుక॥ ఎం
త బోధించినను ఇంతి సీతాదేవి। లక్ష్య పెట్టకనుండ రాక్షసస్త్రీలు॥ మనము తె
ప్పిన మాట జనకజ వినకుండు। గావున వధయించి కడు మోదమునను॥ మద్య
మును దెప్పించి మాంసఖండంబులను। కోసుకొని తిని యెదము కోర్కెదీరం
గ॥ దానవాంగనలిటుల తనుచుగా బాధించ। భయమున సీతమ్మ ప్రాణములు
విసిగి॥ బెగులొందిన మనమందు ప్రాణావసిద్ధ యగుచు। నేలబడి పొర్లుమను చా

లగా నేడ్చి॥ ఇస్సిరస్సిరుమనుచు నిక నీటుగతియెసను దూళి సేమః నిండి
తోలుబడి లేచి॥ తానుచరగా నున్న త్రిజటా నామకొంచె। యెలుగెత్తి గట్టి
గా నేమ్పుచును బలికె॥ హో రాం చ స్సోండ వలక్ష్మ రాకే నా। కౌసల్యసూ

రామా సీతను నిలసి సెరయుమ్మా.

మిత్ర ఘనవుణ్యులార॥ మిక్కిలి నాకెరిగాసి మితిలేని దుఃఖంబు। పొందినను
విచ్చేట పొర్లంగ వలసె॥ కుదాకిసుంచేక నిడుములన్నియు బడుచు। వగ
వారిమాటలను బడుచు నేను టి॥ వరిని బాయుటకొన ప్రాణములు పోవా
తు, తాయుఙ్గ నేసేల నవన్వై బశికె॥ పాశేశ్వరుడుమున్ను పేర్మిచే నాకొ
రకు, కాకాసురినిమరియు ఖరదూషణాదు। రాక్షసాళులబట్టి శిక్షించగా లే
డా। గావున నామీద కరుణేలుండ దప్పె। అని పెక్కువిధములను జనకపుత్రి
కమిగుల। చింతింపుచుండంగ చెలానున్నట్టి॥ రాక్షసభామినులు రకెలను వే
యుచును। కత్తులను జేబూని కళ్ళు చప్పుచును॥ నరుకున మకుమటంచు నం
జళ్ళుగరచుచును। దురితపు జాడిని ప్రాణంబు మలో యి॥ అల్లాడ నల్లంబు
అవును జేయుచునుండ। త్రిజటనామునుగలిగి ధీమరాలైన॥ అసుర భామిని
గొనుక తే అపుడు సిద్ధురనుంచి। మీరు సికూర్చుండి మెలమెల్లగాను॥ తోటి

రాక్షసనాశమును గురించి స్వప్నము.

వతులందరిని మాటమాటకు బిలిచి। కలగంటినని వేగ బలుకగా వారు॥ కల
యేమిటో మాకు గట్టిగా జెప్పుమనగ। దనుజ కాంత త్రిజట వినుమను మబలికె॥
రాక్షసవినాశంబు రాముని జయమును। సూచింపుచును మిగుల చోద్యంబు
గాను॥ వెయ్యేనుగులతోటి వెలయువిమానమున। రాముడా గగనమున రం
గుగా నేగి॥ నెత్తురు దాల్పు మను సింహు తేజముతోడ, భూమండలంబంత బా
త్రిగా మెరింగి॥ శ్వేతాంబరంబులను చిత్రముగ ధరియించి। పర్వతాగ్రము
నందు వాసిల్లుచుండి॥ ఆపిదప శ్రీరామునం గూడ సతి జానకితోన। అనుజలక్ష్మ
ణుతోను అలరుచున్నట్టి॥ పుష్పకముపై నెక్కి పొందుగా మనలంక। హె
చ్చు వేడుకతోను జొచ్చినా డనుచు॥ ఘనమైన కలనేను గనియుండుటే గా
క, రావణుడు పుష్పకము రయముగా నెక్కి॥ అందులోపల నుండి అవని
పై గూలుచును। తన ఎత్తు కురిమను తానుజేసుకొని॥ నీలివస్త్రము దా
ల్చి నెత్తురు బూసుకొని। గాడిదలుబూన్చిన పాడురథమెక్కి॥ దక్షిణ
దిక్కునకు తర్లిపోచున్నట్టి। ఇంద్రజిత్తుడు మొదలు ఇతర రక్కసులు॥ ర
క్త వస్త్రంబులను రయముగా ధరియించి। తైలములు దాల్పుచును దక్షిణా

ము వైపు॥ జను శేకు నున్నట్టు సఖులారా నేను॥ గంటిని యీ వేళ కడు చక్క
కలను॥ లం [illegible] పోకయె జెప్పితి। ఆ దోళపడుచుండగా అక్క
గి జముల [illegible] లంకను లిగినదనుచు
శంకేమి [illegible] ॥ దానవ [illegible] చూడకదే చేయండి
బాగు [illegible] పెద్ద [illegible] చెలరేగి। అడుచు
నాడు [illegible] లును॥ వి
త్ర [illegible] క్షేమముండం
టి వే [illegible] కార్యంబిమం
త్రితో [illegible] వాక్యంబులను॥ దివ్వె
లానముకు [illegible] కంబుకట్టూలార। ఆ
రసి జూడగ వేగ నసురేశ్వరుండు॥ [illegible] టి పురజనంబులతో టి॥
ర ఘుప్రల చేతిలో రయముననొందెదరు॥ [illegible] మంతి ఘనరాముని తథై
న॥ సీతకు వెరవమనుచు ప్రీతితో బుద్ధిను నచ్చింతువనగానె వారందరును గూ
డి॥ హర్షమానసులగుచు నంతటా పృథివీ॥ పాదంబులకు మ్రొక్కి భక్తి వి
శ్వాసములు॥ కనపరచసాగిరా దనుజభామినులు॥ అంత సీతాదేవి అసురే
శ్వరునుతనను। రెండు నెలలకులోపు చంపుదు తాననుచు॥ ఆటించిపలికిన
మాటలన్నియు మదిని॥ తలపోయుచుండంగ దైవవశమునను। ఆనందపు

సీతకు శుభశూచనలు కనబడుట

లక్షణముగా మేనుసంతసంబు గలిగి॥ సీతహృదయమునందు ప్రీతి యుదయించె॥
శ్రీరామచంద్రుండను సీతసన్నిధి నిల్చి। మందహాసము జేసి మసలినట్లాయె॥
మంగళచిహ్నములు రంగుగానంతటను॥ కనబడుచునుండెనా జనకపుత్రి
కకు॥ యెడమకన్నును జన్న యెడమ తొడయును భుజము॥ అదరుచునుండం
గ నతివ ననుమోము॥ రాహువిడచినయట్టి రాకచంద్రుని భంగి। వెలది మొ
ఖబింబంబు వెలుగసాగెనుగ॥ అట్టిసమయములోన అంజనీతనయుండు॥
వృత్తాంతమంతయును వీక్షింపుచుండి॥ తనదువృత్తాంతంబు జనకతనయకు
దెల్ప॥ సమకట్టి వికటుండు సమయంబుజూచి। శివుని బాణంబును దించబు
గాదురి చి॥ జనకజను చేబట్టి స్వామియైనట్టి॥ మానియాగము గాచి మారీ
చుని రాఘు॥ ఖరాదు లాదిగా మొదలైన కానిరక్కసుల॥ [illegible] విఖ్యాతి బడ
యుచును భువిలోన। అయోధ్యాపట్టణపాలనము హర్షమున జేయు॥ కాకుత్స్థునకు
లజాండు లో [illegible] పుణ్యచరిత్రంబు [illegible] తెలిపి లెస్స సీతమ్మ

హాయుండు శ్రీరామచంద్రుండు। సీతను వెతకుటకు శీఘ్రంబుగాను। బంపె
గా నీలవస్త్ర భామసీతాదేవి। మొచటగసపించునో సౌమిత్రి చెదుగా॥ అ
నిలలితహనుమంతు అంగద జాంబవంతుల। తేరగా తనవారు చెలువంగగా
రి॥ ధరణీశీలసుతన్న దశరథ నృపతికి। రామసౌమిత్రులను లలితగుణం
డరులు॥ భరతశత్రుఘ్నులను వరసుతులనేలుగను। గలపుభువిలో మిగు
ల ఘనతగాంచగ॥ వారిలో ఘనుడైన శ్రీరామచంద్రుండు। అనుజుండు లక్ష్మ
ణుని అతివ జానకిని॥ కైకవరము చేత కాననసీమకు। తన వెంట దీసుకొ
ని కానకు గుదెంచి॥ మాయామృగము వెంట మరి మరియు నేగగ। రావ
ణాసురుడొచ్చి రమణి జానకిని॥ శీఘ్రముగొనిపోవ శ్రీరామచంద్రుండు।
పర్ణశాలకు వచ్చి పాతిగానక తాను॥ అడవులన్నియు వెతకి అరామగానక తాను। ఋ

సీతాంజనేయుల సంభాషణ.

ష్యమూకము చేరి రాఘవా వెతకి॥ సుగ్రీవుతో హితను పాటిగానెలసుకొని॥
వాలిని వధియించి వాని తమ్మునికి॥ కిష్కింధపట్నంబు కీర్తితో మతికట్టి। యా
మీదసుగ్రీవు యనుమతి పట్టి॥ కపికోటులంగరుడు కడువేగ జనుదేరి। వె
ళ్ళిదిక్కులకు వెదకంగ పోటకు॥ ముగముతో హత రాము ముఖ్యబంటగు
నేను। హనుమంతుడనే పేరు, ఏ వసమునయిపుడు॥ తల్లిని న్నంతటను చలగాజా
తును॥ జననుసమును [illegible] పురి దాటి॥ వచ్చి సీదర్శనము అచ్చెరువుగా నె
త్తి। నేడుమీ [illegible] గనుతి॥ రామలక్ష్మణాలచట క్షేమంబును
న్నారు। వారి [illegible] గానుండె॥ సేమమే నా నీకు సీతమ్మ నా తల్లి॥ వా
నేడు సుదినంబు అమ్మరో నాకు॥ హనుమంతు పలుకులను వినుచు సీతాదేవి
ఆశ్చర్యహర్షముల నందుచును మోయు॥ పైకెత్తి చూడంగ పవనసుతుడా
చెట్టు। ఘనమైన యొక కొమ్మ కడను కూర్చుండె॥ ప్రేక్షింప వేగమున వింతగా
దేవికిని। యుల్లంబు ఝల్లుమని డిల్లపోవుచును। కలలోన వానరము కనుల
గాజూచితిని। ఇది చెడ్డ కలగనుక నింకేమి కీడు॥ మూడనై యున్నాదో నేడిచ్చ
టను నాకు। దైవతంత్రం బెవరు దాటంగగలరు॥ అని సీత చింతించి ఆస్వప్న
దోషంబు। పరిహారమగుటకును పరమ మోహమున॥ మనసు పదే వేంద్రుమ
తియు వాచస్పతిని। అలవాణిపతి పిదప నగ్ని దేవతను॥ పలుమారు ధ్యానించి
భక్తితో కొమ్ముకిక్కి। గరువాతల సమనసు ధైర్యవరుచుకొని॥ అహో రా
గిమూలంది అరణిమినమైనాను। రామరామా యనుచు పేర్విహాసెనుగాను
తాను పలుకుటగాని నగరోశ్వరుని నేను। యనచు బాసిదమొలకలు యున్నదే

నాను॥ కంటనిద్దుర లేక కాకరాక్షసబాధ। గనుక శాంతము లేదు కలనుగా
యుటకు॥ గానవిధికలగాదు గట్టిగానితండు॥ శ్రీరామభక్తుండు సిద్ధాంతము
గను॥ అనిబలుకుచునుసీత హర్షింపుచుండంగ। అంజనీతనయుండు అతిభ
క్తితోను॥ చేతులనుజోడించి శిరమందునిడుకొనుచు। సీతనువీక్షించి ప్రీతి
నిటుబలికె॥ పుణ్యాంగనానీవు బొరలుచునుయిత్రి। మలినాంబరముగట్టి
మహాకష్టపడుచు॥ తరుశాఖనానుకొని తల్లియుండగనేల। దయతోడ నెరి
గింపు ప్రియమునొందెదను॥ సురకాంతవోనీవు సుందరగాంధర్వ। కామిని
వోనీవు కరకంఠుసతివో॥ మదనునిరాణివో మరియాత్మభామినివో।నాగకాం
తవోనీవు నాతల్లి కాన॥ మదిమరచిదివివిడచి మహికి నేతెంచిన। రోహిణి
వోనీవు లోకపావనివో॥ వాశిష్ఠమునితో వాదంబులాడుకొని। అలుకించి
యున్నట్టి యాయరుంధతివో॥ కేకదశకంఠుండు కా చేదొంగిలుచు।గొని
వచ్చినట్టియా ఘనరామభార్యవో॥ ఏసట్టిసీతవో అంబుజాక్షిరో తెలుపు। విని
సంతసించెదను వేడుకలరంగ॥ అమాటలాలించి అతని సీతాదేవి। విని మ
నుచునీరీతి వివరించి దెలిపె॥ జనకభూపతి నాకు జనకుండు దశరథుం। మా
మగావలెనయ్య మహానియ్యాడైన॥ రామచంద్రునియొక్క రమణిగానా పే
రు। సీతయందురునన్ను సృష్టిలోపలను॥ అనిపలికెసీతమ్మ అయోధ్యనగ్రలో
తాను। పదిరెండువరషములు పరమసుఖములును॥ అనుభవించియు పిగప ఘ
నుడు శ్రీరాఘవులు। తండ్రియాజ్ఞలవలన తనముల తమ్మునిని॥ వెంటనిడిసుకొ
ని వెంటరాయక నంతె।అడవులలోపలికి గడచిన వ్వారాయు॥ అంతటరావణు
ము వింతగాదొంగిలుచు। తనని చటకును తేగ తానుబడుచున్న॥ యిడుము
లన్నియుమరియునిట్టిపై నిరావణుకు। రెండునెలలకాలేనను చెందుతానటు॥
సర్వవృత్తాంతంబు సాకల్యముగ దెలుప।అతివిచారముచెంది అంజనేయుం
డు। కాంతరో నాతల్లి కడువిచారంబేల। పొందనక్కర లేదు శోధరంగులవల
దు॥ నీనాథుడగురామ భూనాయకుడునిన్ను। వేవేగదిక్కులకు వెతకంగ
కపుల॥ బంపించికనిపెట్టి బహువిచారము కలిగి। ఘనరామసౌమిత్రి శ
పీరులంత॥ నీయందుప్రాణములు నిలుపుకొనియున్నారు। చింతనికటికినసీ
తమ్మతల్లి॥ నీచందమంతయును నేబోయిచెప్పంగ। పదిలంక కేతెంచి గడి
యలోపలను॥ బంధుమిత్రులతోటి భటులసంఘములతోట। రావణాసురు
బట్టి రణమందుగొట్ట॥ సిన్నయోధ్యకు వేగ సిక్కముగగొనిపోవు। సకల
సౌఖ్యంబులును సమకూడునికు।అనిభక్తితో మ్రొక్కె హనుమంతుడిలువ

గ, అతిదురక్కుముకనుదు అనుమానమొుంది॥ అతివ సీతాదేవి హనుమంతు
వీక్షించి। పలికెనీ చందమున ప.నగనయున తో॥ నానాధుడెటువంటి వాడు
నతొక్కలవాడో। వానిగూర్చి తెలుపుము నాకు సోయగము వానివిలాసము నా
వినిపుసుంగరము। లక్ష్మణుని ప్రోత్సా కృతి లక్షణంబులను॥ నమ్మకముగా
దెలిపి నమ్మించంపగ జేయు। వినిపించి సింహాసను హనుమంత నన॥ అప్పుడు
హనుమంతుండు నాగప నమ్మానసుజకు చు। సీతమ్మతో నిటుల జెప్పదొడగె

[illegible] అంజనేయులు రామలక్ష్మణులు అనవాళ్ళను జెప్పట [illegible]
మగ॥ రాఘవుల కిహ ము మేఘంబుల్ బోలు చును। శ్యామలవర్ణమున చక్క
గా వెలుగు మిగుల కన్నవగిలవాడు నిగమవేద్యుండతడు। విబుధులారాధన
లు విమలకీర్తియుతుడు॥ రామానుజయుక్తుండు రాజీవముఖుడగుడు। విమ
లచారిత్రుండు విష్ణురూపుండు॥ సత్యవంతుండతడు సకలసద్గుణయుతుడు
సర్వరక్షకుడతడు సాక్షాత్కారుండు॥ మరియు జెప్పెదవినుము గురితో డసీ
తమ్మ। సీతగ్రాముండు నిజముగా బహ్మ॥ జగద్రక్షకుడు జయశీలు
డాతింపు। లోకపరిపాలకుడు లోకనాయకుడు॥ సకలభూతదయుండు సచ్చి
దానందుండు। రాజవిద్యలలోను దంట్లుమంతు॥ వేదవేదాంగుండు వీరా
ధివీరుండు। సత్యసంధుడు మరియు సద్వర్తనుండు॥ కినుకపరభావాలను గా
కడాతండెప్పుడు। ఏకపత్నీవ్రతుడు పాకటంబుగను॥ అపరిమితబలుడతడు
అధికగంభీరుండు। మన్మథాకారుండు మహితతేజుండు॥ వెయిమాటలేటికి
వినుము సీతాదేవి అతనిశుభగుణములకు హద్దేమిలేదు॥ అతిసీతువాకంటె
అధికంబుగా దెలుసు। నీకు జెప్పగ నేల నీరేశవదన। సౌమిత్రిచక్కగా సౌవ
ర్ణదేహుండు। అన్ని సద్గుణములను అన్న నోలు॥ ఘనుడగుసుగ్రీవుండు కడము
కపులను గూడి। జలధిని [illegible] నుండె॥ కని [illegible] యున్నాడు గ
ట్టిగా శ్రీరాము। దూతహనుమంతుండ [illegible] ॥ సుగ్రీవుడు [illegible]
[illegible] తల్లి। [illegible] ॥ [illegible]
[illegible]
[illegible] ॥ [illegible]
[illegible]
[illegible] అంగుళీయము [illegible]
[illegible] ॥ [illegible]
[illegible] ముఖమునబోడమె [illegible]

ఘు॥ విభుని నతైముద్రికను వీక్షించి సీతమ్మ। మూర్ఛగొనుచు నలితె [illegible]
దంబు నిటులు॥ ఓ ముద్రికా నీవు [illegible] సుతు। ఒంటిగా నన్నిచట నుం
డగా జేసి। ఇంత కాలమునుండి [illegible] । నా యందు దయగలద
నా నాధునకును॥ ఎన్నడై నా [illegible] తెలిచెనే మా తెవ్వము తి
ప్పకుండగ [illegible] నా నాధునా [illegible] చేసియుండగ మున్ను
[illegible]॥ పరదేశమును [illegible] కరుణించి ఓయి
[illegible]॥ [illegible] తెంచి [illegible] దీరంగ। కార్యంబు
[illegible] కరు [illegible]॥ అనిపలికి సీతమ్మ హనుమంతు నీక్షించి। పలికెను

సీత హనుమంతుని పొగడుట.

తిరుగాను పరమామోదమున॥ శౌర్యవంతుడవు నీవు శక్తివంతుడవు నీవు। ఘన ధై
ర్యవంతుడవు కార్యవంతుడవు॥ [illegible] నా నాధుకుశలంబు దెల్పితివి। మా
ప్రతికితిని నేను హనుమంత యిపుడు ॥ రఘుకులంబును నీవు రక్షించుటకు ని
తులు। [illegible] మైనావు అవనిలోపలను ॥ అసహాయ శూరుడవు అతిబలుం
డవు నీవు। నీకు సురులభయము నిజముగా లేదు॥ ధరనెవ్వరికినైన దాటశ
క్యము గాని। లవణాబ్ధి దాటి పురము లంక లోపలికి। అవలీలగా వచ్చి [illegible]
[illegible] గితివి। నీవు నా [illegible] నిజముగా [illegible] ఎన్నడు రాముండు ఏ తెం
చు నిచ్చటికి। ఎన్నడు గొనిపోవు [illegible] । ఎన్నడీ దుఃఖంబు నున్న
[illegible] ఎన్నడ [illegible] ఏగు [illegible]॥ అని సీత బలుకంగ అంజ
నీతనయుండు। పలికె నీ చందమున భక్తి పొడుతను ॥ నా తల్లి సీతమ్మ [illegible]
యకు [illegible] రాముని న్నడ బాసి [illegible]॥ సర్వదా భూతల శయను
డై యుండు [illegible] పానములు లేవు [illegible]॥ నిద్రయెన్నడు లే
దు నిద్రబోయిన యెడల। [illegible] తెలకొనుచుండు ॥ ఫలములను
పుష్పములు [illegible] హా సీత [illegible] నుచు। వేడి
[illegible] ॥
[illegible] పరిక్షిచర బోయెనని [illegible] వరించు
నుగ॥ [illegible] జననమ్మ [illegible] ని తెచ్చువదే
టికని। తన [illegible] నవకు రాజ్య [illegible] ననిగా మచంగ [illegible]
చు నుండు॥ అక్కడను నాకంటె నధిక బలయుతులైయున్న। [illegible] లున్నారు
ఘన [illegible]॥ వారితో రాముండు [illegible] చ్చటికి। వచ్చి [illegible]
[illegible]॥ సాకేత పురమునకు చక్కగా గొనిపోవు। అందాక నీవ్వా

చ్చె అమ్మసీతమ్మ॥

హనుమంతుడు తనప్రతాపమున్న సీతకు జెప్పుట.

అట్లుగానుండినను అమ్మసీతాదేవి, నీ పెక్కరావమ్మ ప్రియముతోడుత
ను॥ నిముషంబులోపలను నిన్నురామునికడకు। లంకసహితముగాను శంక
లేకుండ॥గొనిపోయివిడిచెదను కోరికలుదీరంగ। అనతులుదయచేయు అ
మ్మసీతమ్మ॥ ఈపనికినీకిపుడు ఇష్టంబులేకుంటె। పరగభువిలోనుండు పక్షు
లన్నిటిలో॥ఏపక్షివలెనంటె ఆపక్షినేనగుచు। నిన్నుగొనిపోయెదను నిము
షమాత్రమున ॥ అపుడుసీతాదేవి అతిసంభ్రమొందుచును । అంజనేయా
నీవు అన్నిపనులకునుతగినవాడవునీవు తప్పకుండగ జెపుదు' నీకసాధ్యంబా
కటి లోకమునలేదు ॥ ఆమాటలకునవ్వి అంజనితనయుండు । చూడుమని
విజరూపు చూపించెనటుల ॥ జలనిధులన్నియును మొలబంటిగానుండ।
కులగిరులన్నియును గుజ్జులై యుండ ॥ తారకలన్నియును తలపువ్వులై
యుండ॥ దిక్కులకడదాక దీర్ఘమై పెరిగి॥ భాసురముగాదివ్య బంగారుప
ర్వతము। చందమునభాసిల్లి చక్కనటుబలికె॥ అమ్మరోసీతమ్మ అలకించు
ముతల్లి। హరిహరాదులునాకు అడ్డమొచ్చినను ॥ లంకతోడుత నిన్ను శం
కేమిలేకుండ। గొనిపోయివిడిచెదను ఘనరాముకడను ॥ అనిబల్కగాసీత
ఆశ్చర్యమునుబొంది। తగుదువేపనికైన తగుదువానుమంత ॥ గానినన్నెత్తు
కొని గగనవీధినినీవు। బోవుచుండగనెరిగి రావణాసురుడు॥ క్రూరరక్కస
భటులతీరుగాగూర్చుచును। ఆకాశమునన్నిన్ను అడ్డిపోరినను॥ నన్నుసంబా
ళించి తిన్నగాగాచుటకు। సాధ్యమువునోకాదో సంశయమునాకు॥ రావణు
డుమొదలైన రాక్షసులందరును। పరమదురాత్మ ష్ఠులును పాపభరితులును॥
అదిగాకనీయొద్ద ఆయుధంబులులేవు । వానినిపొందుదువేమో దానవులచే
త॥ ఇపుడుదనుజులచేత ఇక్కట్లుపడితేని। ముందుకార్యంబెల్ల ముక్కలై చె
డును॥వినుముహనుమంతుండ వినిపించెదనునీకు। నేనెటులపెరవాని మేను
ముట్టెదను॥పరపురుషదేహంబుకరమంటవలదనుచు॥నాకునీమంబయ్యె నా
ముద్దుసుతుడ॥ అనిసీతబలుకంగ అంజనీతనయుండు। మేలుమేలనిబలికె మె
చ్చిచూపిదవ॥ అమ్మసీతాదేవి ఆటువలెనకానిమ్ము। నేనువేగముబోయి
నీయొక్కవార్త॥ శ్రీరామచంద్రునికి శీఘ్రంబుగాజెపుదు। కరుణించిశలవి
మ్ము పరగనామోదమున ॥ అంతసీతాదేవి హనుమంతునీక్షించి। వినుమన్నతు

సీత కాకాసురవృత్తాంతము హనుమంతునకు జెప్పుట

నిటుదెల్ప వింతతో నులికెను॥ భువిచిత్రకూటమున ప్రాన్త్యక్షేత్రంబునను॥
ఫలపుష్పములచేత పర్ణములచేత॥ నిండివేడుకగాను నేత్రోత్సవంబైన,
తాపసాశ్రమ మొకటి దనరుచును వెలుగు॥ దానికిచేరువున దనరుచునునొ
క దివ్య। సిద్ధాశ్రమంబొకటి చిత్రముగగలదు॥ మరికొంతదూరమున మం
దాకినీగలదు। దానితీరమునందు దనరుచుండెటి।సుందరారామంబు పొం
దుగాగలదచట।దానివర్ణనచేయ తరముగాకుండు॥అందులోనావిభుడు అం
కపీఠమునందు। చక్కగానిద్రించు సమయంబులోను॥ కాకమొక్కటివచ్చి
కన్నులనునుచూచి! పయ్యదముక్కుచే పట్టితొలగించి॥ కుచకుంభముల
పైని గోళ్ళతోనుకజీరి। మిగులరక్తముగారి మేనునొవ్వంగ॥ హాయీశ్వ
రాయనుచు నాందోళపడుచుండనగుచువిభుడంతటను నాకనులనీరు॥ దు
డిచియోదార్చుచును దుర్మార్గకాకమును।వీక్షించికోపించి వింతగాలేచి॥నలు
పక్కలీక్షించి నాకెదురుగావచ్చు।కాకంబునీక్షించి కడుశీఘ్రముగను॥గరి
కిపోచనునీపిఘనముగామంత్రించి।వదలగానేనదియు బ్రహ్మాస్త్రమగుచు॥
మింటనంటుచుగొప్ప మంటలనుమండుచును।తరుమగాకాకంబు తాళజాల
కను॥మూడులోకంబులును మొరబెట్టుచునుతిరిగి।తుదకుధైర్యమునోడి తాం
దరగినపుడు॥ రాఘవునిసన్నిధికి రయమునను బరువారి। చేతులనుజోడించి
ప్రతిశోకము కేక॥ అపరాధినసబలికి అభయమిమ్మనివేడ। కృపజూచినావి
భుడు కూర్మినిటులబలికె॥ కాకమానారెయొక్క ఘనసాయకంబునకు। తిరు
గులేదెన్నటికి తీరుగావినుము॥ ఆహేతువనునీదు అంగమొక్కటిదాని।తా
హారముగనొసగి యాపిదపపొమ్ము॥ అనిబలుక కాకంబు ఆవెంట నీతనదు।
పెనులోచనంబొకటి పెల్లగిలదీసి॥ఆసాయకంబునకు అర్పణముగాపంచి।బ్ర
తుకుజీవుడయనుచు పారిపోయెనుగ॥ హనుమంతుడాపిదప తనకానవా
లొసగి। పంపుమని వేడంగ భామసీతమ్మ॥ మంచిదనివారిషించి మగువసీ

సీతతిరిగి ఆనవాలిచ్చుట.

తాదేవి।కొంగుముడివిప్పుచును రంగులలరంగ॥వెలుగుచున్నట్టి వెలలేని
మాణికము। హనుమంతుచేతికిని అందిచ్చెదేవి॥ అందనేయానేను అంజలీ
జోడించి। పతికిదండంబులను పదివేలవరకు॥ పెట్టితిననిపలికి ప్రేమించు
మనిజెప్పి।దానవబాధలను తరుచుగాదెలిపి॥ తనపతినిఖిలుడొకడు గానిపో
వగాజూచి। యూరకుండుటపతికి యుక్తంబుగాదు! జగములోనపకీర్తి ॥

నలఁగనవ్వానగ। త్వాగ వచ్చెను గాదు క్షత్రియాగ్రణికి । అనిపిభునితో
బలికె ఆపిదపవనసుతోల్లి। దశకంఠుండగని తెల్లఁడిగాఁజూచి॥ రాయటుడవులలో
న కాపాడికట్టుకొని సామిప్రేమించి చక్కగాఁనతని॥ కుశలంబులను నే
ను క్రమముగ వినిపించి బహునాపూర్వంపు పరమవాక్యముల॥ ఫలము
లేయని చెప్పి [illegible] మహానినన్ను [illegible]॥ శూ
రుడై చెలఁగెను సుగ్రీవ [illegible] అంజనీతనయు॥ నానా
భుతోడుతను నాగ [illegible] సుగ్రీవుతోడుతను సూటిగాన దు॥ రా
ములున్నియు చెప్పి [illegible] శూరవానరుఁగ
ని॥ [illegible] హనుమం
తివేగ॥ [illegible]
బడుచుండు॥ హనుమంతుని [illegible] నొసగి హా
యు మని సీత॥ సీత ఇపుడు [illegible] నిజముగాన మనసున [illegible] చుండు
భవ్యగుణధామ॥ అని సీ బలుకుచును [illegible]। దీనురాలై యుం
డ ధీరహనుమంతు॥ జానకిని యోదార్చి జయము సీకగునని యున్న। అంజనీతన
యుండు అందరమడగగి [illegible] వనము
లో వలజొచ్చి ఘనుడు హనుమంతు॥ ఫలములను చేరచి పడఁగాలగాఁగొట్టి।

హనుమంతుడు వనము పెకలించుట

ఆకులన్నియు ద్రుంచి అన్ని కొమ్మలను॥ చండాడి సొదలెల్ల దండిగా పీకేసి। వే
ళ్ళతో చెట్లెల్ల వెతకి పెరికేసి॥ పువ్వులన్నియుబట్టి బొత్తిగా గాల్చేసి। తరువు
లన్నియుబట్టి ధరపైనికూల్చి॥ ప్రళయవాయువువలెను బ్రహ్మాండమదరం
గ। పర్వతాగ్రంబులను పట్టి వేగమున॥ వాడిగా విలపిల్లు వజ్రాయుధము వ
లెను। ద్రుంచి నేలనుకూల్చి ధృతులుమీరంగ॥ మదపుటేనుగవలెను మట్టి
కొలనుల నెల్ల। ఆరామముల నెల్ల జారగాఁ బెరికి॥ అతిదారుణముగాను అంజ
నీతనయుండు। సంచరింపుచు నున్న సమయంబులోను॥ శుకములును పికము
లును బకములును శారికలు। కోలాహలధ్వనులు గొల్లుగాఁజేయ॥ భల్లూక
ములు పులులు పందులును సింగములు। అతిభీకరముగాను అరచుచుండంగ॥
విని లంకలోనున్న దనుజులందరు మిగుల। తత్తరమొందుచును త్వరగ పరుగి
డుచు। వచ్చుచుండగ హనుమ హెచ్చుగా నిప్పుడు। అతిభీకరముగాను అన్ని
దిక్కులును। పిక్కటిలుచుండంగ పక్కవస్త్రాదెస। మారుతితనయుండు
ధీరుడై చెలఁగి॥ ఘోరణాస్త్రవిధముకు [illegible] యుండగనం

| నెలతభూపుత్రి॥ దానవుని దించువనుజకాంతలు వేగ। తమలుగిరులును
దిరిగి ధరపైనిబడిన॥ చప్పుళ్ళుమృగముల నందఱ్ళుపక్షుల। ధ్వనులువినుచు
నులేచి నిత్తరమునొంది॥ సీతనువీక్షించి చిటపటలాడుచును। పెక్కుమా
టలునీతో పిలుచున్నట్టి॥ మర్కటం బెవ్వడు మావనములన్నిటిని। పెరికి
వేయుదొడంగె పెంకితనమునను॥ అని రాక్షసస్త్రీలు ఆమెతో బలుకంగ॥
వారితోమతసీత తిరుగాబలికె॥ దానవులందరును వ్రాసిమా ఋలుపన్ని
హింసించుటకునన్ను యీవిధముగాను॥ ఆరాటములు కొట్టి పోవుచున్నా
రు। దానవమాయలను నిగ తెలియగలన॥ మీమాయలన్నియును మీకు
తెలియగవలెను। పాముల కాళ్ళు యాపాము లేయెరుగు॥ ఆమాటలాలించి
యాదానవాంగనలు। కొందరుభయముచే గొబ్బునజనిరి। మరికొంతర
చోట మగువజానకివద్ద। కాపులుగానుండ గడమకొందరును। పరువారి

వనము పెరుకుచున్నట్లు రావణునికి జెప్పుట.

రావణును భయముచేవణకంగ। పలికిచందమున భయసంభ్రములను॥
అసురనాథావినుము అమరేంద్రదూతయో। ధనపతిదూతయో దశరథు
నిసుతుని। ఆజ్ఞచేజానకిని అన్వేషణముజేయ। వచ్చినదూతయో హెచ్చు
గానొక్క॥ వానరుండరుదెంచి జానకితో మతిను। ప్రియవాక్యములుకొన్ని
ప్రీతితో బలికి॥ ఉగ్రరూపము దాల్చి యుత్సాహములుమీర। వనమెల్ల జె
రికేసి జనకతనయున్న॥ చెట్టుమాత్రంబు ముట్టుకొనకనువాడు। కాలా
గ్నిరుద్రుడై గర్జిలుచున్నాడు॥ వానరుండెవ్వడని జానకినిమేమడుగ। తన
కు తెలియదటంచు కినుకచే బలికె।గనుకనా వానరుడు జనకతనయనువెదు
క। రాముని యాజ్ఞచే రయముతో మతను॥ దూతగానిచ్చటకు భీతిలేకను
వచ్చె। దండించుటయెవ్వి తగినశిక్షనిరి॥వినిరావణ బ్రహ్మ విస్మయంబును
పొంది। కనులనిప్పులురాల కడుకోపగించి॥ వేగనెనుబదివేల వీరరక్కస
తతుల। బంపగావారంత పట్టుదలగాను॥ శూలముద్గరపరిఘ భీలంబులైయు
న్న। ఖరచక్రతోమర ఘనభిండివాల॥ మాదిగాగలదివ్య ఆయుధంబులు
బట్టి।అతిభయంకరమైన గతులనరుదెంచి॥మిడతలనలములోన బడురీతిదా
నవులు। ఆంజనేయుని కెదుట రంజనగనిలిచి॥ వుడురియునాకసము గడగ
డనువణకంగ। ఆయుధంబుదిప్పి అంగలార్పగను॥ వాలమునువానుమంతు
వడిగతాబెంచుమను। మర్కలు తెగిరాల చోగ్యముగదిప్పి।భీకరంబుగ పె

వనములో హనుమంతు గడబిడ.

ద్రోయాకారము దాల్చి। రణగుణధ్వని జేయ లంకయావత్తు। గడగడవణ
కంగ కడుభీతి కొందుచును। గల్లడిల్లిరిమిగుల దనుజులందరును॥ ఆధ్వనులు విన
గానే ఆకాశమున బారు। పక్షులన్నియు నేల బడిమృతులనొందె॥ కర్ణపుట
ములు పగిలె గగనంబుపైనుంచి। చుక్కలు తెగిరాలె దిక్కులన్నియును॥ పి
క్కటిల్లుచు వనాకై భీతిపాటిల్లగ। పంతమునః టుబలికే పవనతనయుండు॥
దశరథనందనులు దనదుసుగ్రీవుండు। నన్ను బంపగినవస్తి నన్నుతులుమీర
నేను రాముని దూత వానరనాయకుడ। నా పేరు హనుమంతు నయముగా విను
డు॥ శత్రుసంహారుండ చక్కగా వినరయ్య। నాతోటి యుద్ధముకు భీతిలేకొస్తే॥
కోటి రావణులైన గోళ్ళతో మీటింది। పట్టి కేచం బెదను గట్టిగా వినుడు॥ లంకా
వనమూలంబు రాళ్ళవర్షము చేత్తు ముంచేసియా పిదప మదిముతోడుతన॥ లం
కాపురంబెల్ల శంక లేకను గాల్చి। అసురులందరు మిగుల అద్భుతంబొంది॥
జూచుచునుండంగ సుదతి సీతను మొక్కి। వార్ధి దిలంఘించి వడిగ జను
తేర॥ రామచంద్రుని కడకు రయముతోడుతబోదు। వినుడు రక్కసులార వి
క్రమము నాదు॥ అనగా నెరక్కసులు అతికోపమును బొంది। ఆయుధంబుల
తోను హనుమంతుడాయ॥ వీక్షించి హనుమంతు విపరీతకోపముచ। తోరణ
స్తంభమును తీరుగా బెరికి॥ రక్కసులనందరిని తుక్కడలగొట్టుచును। పి
ట్టనింగికిని వ్రీతినోడుతను॥ పన్నగము చేనున్న పక్షిరాజము భంగి। కర
మున స్తంభంబు గ్రాలుచుండంగ॥ అంతరిక్షము కెగసి యాడి గెంతుచునుం
డ। కొందరు రాక్షసులు పొందియుద్భుతము॥ జూచుచునుండంగ జూడను
చుకొందరు। శూలములు మొదలైన చోద్యఖడ్గములు॥ పట్టుకొని బరువారి
కొట్టసాగుచునుండ। ఇంద్రుడసురులు మున్ను ఈప్సితముదీర॥ వజ్రాయుధ
ముతోటి వడిగ దంపిన రీతి। బరిమార్చియుందరిని పరమహర్షమున॥ దనుజులారా
వినుడు ఘనబలులు మీరెను। ఎందరుండినగాని సందియము లేక॥ వీరసుగ్రీ
వుండు విపుల సైన్యముతోడ। రాబోవుచున్నాడు లంకమీకేడ॥ రావణుం
డింకేడ రాక్షసులింకేడ। చేటుగాలముగూడె నేటికి మీకు॥ అనిబలుకు
చుండంగ విని రాక్షససేన। దిగ్భ్రమచె కొందరును దిక్కులకు బారె॥ కొంద
రు బెగులొంది తొందరబడుచుండ। కొంద రేమనకుండ కూర్చొనియుండ॥

రావణుడు వనమునకు జంబుమాలి నంపుట.

కొందరు రక్కసులు గోల పెట్టుచు బోయి। దశకంధరునితోడ విశదంబుగాను॥

వృత్తాంతమంతయును వివరించి దెలుపంగ। అధిక కోపమునొంది అసురేశ్వ
రుండు॥ వక్త్రముఖబలుండైన ప్రహస్తపుత్రుండు। జంబుమాలి నిలచి భం
క కోపమున॥ అతివేగమున నీవు అరుదెంచి వానరుని। బలిమాత్రతేగాని తిరిగి
రావలదు॥ అని రావణుడు పలుక అదను పవీరుండు, బాణములు చేబూని స్ప
ష్టముపోయి॥ పవనతనయునిజూసి పది బాణములు బూని, రెండు చేతులతో
నుచండతేజమున, వదలగా హనుమంతు వదనము మెరగబారె। మరి దెబ్బ
లచేత మిగుల నొవ్వంగ॥ అధిక కోపమునొంది ఆంజనేయుండు। కొండ
యొక్కటి పెరికి దండిగా విసర॥ దానవుండది జూచి తన బాణముల చేత। చూ
ర్ణంబుగావించె చోద్యంబుగాను॥ ఆంజనేయుండపుడు ఆ చెంతనున్న ట్రిసా
లవృక్షంబొకటి చక్కగా పెరికి విసరగా దానవుడు వెనవాల్గు బాణముల ద్రుం
చనా వృక్షమును తీవ్రగతితోడ॥ ఆపిదప దానవుడు అధిక కోపముతోడ। శి
రముపైనొక శరము చిమ్మించు గాను॥ పదిశరంబులతోను హృదయభాగము
నందు। ఐదు శరములతోను అతివింత గాను॥ భుజముల పైనపుడు స్ఫూర్తిగా
గొట్టంగ। అతికోపమును బొంది ఆంజనేయుండు॥ కాలాంతకునివలెను తూ
లుచును దానవుని పరిఘము చేగొట్టి పట్టువలగాను॥ శిరము కంఠము మరియు
చేతులును బాణములు। అశ్వంబులును రథము అంతలోపలను॥ చూర్ణంబుగా

జంబుమాలియొక్క కొమాళ్ళను బంపుట.

వింప చోద్యంబునొందుచును। మిగిలినరక్కసులు భాగులు చనుచుపోయి॥ వృ
త్తాంతమంతయును వివరించి దెలుపంగ। అతికోపమొందుచును అసురనా
థుండు॥ ఎలమికోడుత మంత్రి ఏడుగురు పుత్రులను। పంపగా వారపుడు పై
నంబులగుచు॥ కమనీయ్యామణి ఖచిత కాంచన బాణములు। చక్రములు రక్క
స చయములను వెంట॥ దీసుకొని గంభీర దివ్యబలములతోడ। హనుమంతు
పైడాసి హస్తసేకుండ॥ బాణవర్షంబులను తొరగా గురియించ। వీర హను
మంతుండు ధీరుడై నిలచి॥ దానవులు బాణములు తప్పించుకొని వేగ। సైన్య
మందరిబట్టి చక్కగా కొట్టి॥ ముష్టిహతముల చేత మోదుచును కొందరిని।
హస్తముల కొందరిని హతముగావించి॥ భుజదండముల చేత బొత్తిగా కొం
దరిని చండాడి చండాడి కొండలను బాది॥ గోళ్ళచేతను జీరి కొందరిని తెగ
టార్చి గుర్రములు రథములను గుండగావించి॥ చిత్రయుద్ధము చేసి చిందు
లనుగావించి। దానవులనందరిని తగిలి వెనువెంట। బలిమాత్ర హనుమంతు
భాసిల్లుచుండంగ। హతశేషులైయున్న అసురులతివేగ। [illegible]

ను వాలికిఁ జెప్పఁ జేరి। వార్తలు దెలుపంగ భయమునొందుచును। ప్రఘసవి
రూపాక్ష భాసకర్ణ యుపాల। దుర్ధర ముఖ్యులైన దొడ్డబలులైన। సేనాధిప
తులను సత్వరము బిలపించి। వారితో డుత బలికె తిరుగా నటుల॥ మున్ను వాలి
జాంబవుడు ఘనుడు సుగ్రీవుండు। అంగదుడు మొదలైన అధిక బలులైన॥ క
పిరాజ శేఖరులు గలరు నే వినుచుందు। గాని యే లోకమున గలరె యిటువం

హనుమంతుని బలమునకు రావణుడు బెగులుట.

ద్వి॥ వార్ధి దాటంగ అధిక మౌ పౌరుషము। గలిగిన మర్కటము కడు వింత యగును॥ వానికి సైనికపికి వీరబల విక్రమము। కామరూపము మరియు గగనతలమందు। సంచారము మృగుల నంచితోత్సాహంబు। గలవృద్ధి తెం బగును ఘనులార వినుడు॥ ఇదిగాక సింధువు నుగ్గ్రవారి నతరింప। తపము ఆచరింపుమను తపఃఫలము వలన॥ కల్పించియున్నట్టి కడు భయంకరమైన। భూతములు దిశాబాలు భూతేమి జేసా॥ లేక సురలును మునులు కాకిలను బొంగుచును। నన్ను సాధించుటకు సన్న గానిపుడు॥ కల్పించియున్నట్టి మృగ తతిక రాకృతులు। నరుల మునున్నట్టి వనచరుండే మో॥ కాక బో లేవిను నాకాధిపతి నాకు। నోడిబంపినవాడో కీడు సేయుటకు॥ అందుకు నాకేమి అనుమానమిక లేదు। వనచరుని బట్టుకొని ఘనులార తెండి॥ అమరేంద్రుడైనాను అగజాలడు మీకు। వినవిని మీరు వానరుడు గాను॥ ఎంచకుడగ వేగ మంచి యుద్ధము చే। ఘన సైన్యతో బూరు వనచరుని బట్టి॥ తెమ్మని బలుక గని నమ్రతం బుచునంత। మంచిదని బలుకు మను మహిమలలరంగ॥ గిధముఖను గజముఖను గంభీరైన సగురులు। అధిక బలులై యున్న అనుచరులును॥ ఘనతలెత్తాన సాట్ట గిదకిండి పాలంబు। చక్రంబు మేలైన సాయకంబులును॥ పెలను దిసికొం వేగంబు జనుచరి। భానుమ చందమున భాసిల్లుచుండి॥ తోరణాంతమునందు తీరుగానున్నట్టి। మారుతాత్మజుని వానుపీక్షించి॥ దిక్కులన్నియు మిన్నుల పిక్కటిల్లు చందమున॥ వనచరునిపై బాణవర్షము గురుప॥ అంజనీతనయుండు అధిక రోషమ్మొందుచును। చంచచంగున దాటి నింగిపైకెగసెను॥ దర్ధరుండగువాడు దూతంబుగా లేచి। అంబరముపైకెగసి హనుమంతు గలసి॥ యోగయుద్ధము సేయ కోపదీ హనుమంతు। ప్రాణి తా పౌరుకటిని పూర్తిగా తిరస్కి॥ యూగి గొట్టగి వాడు నేలబడి మృతినొందె। యూ

దుర్ధరయు పాశాదులు చచ్చుట.

పాత్తూడును విరూపాక్షులు భయములును। సింగికిసి బరువారి నిండుగా బాణము

ద్రు॥ హనుమంతు పైకేసి హద్దుకేకుండ ॥ కొట్టుచుండగ నొచ్చి కోపించి హ
నుమంతు, ఉగ్రుడై ధరపైకి నురికి గెంతుచును॥ సాలవృక్షము పెరికి సర్వ
రముగా నెగిరి। అంబరము పైకేగి ఆరక్కసులను॥ జంపి యూపిమ్మటను సర్వ
సేనను గొట్టి॥ గుర్రములు రథములను గుంపగా విరిచి॥ తోరణాగ్రమునందు
తీరుగాను డాంగ। హతశేషులై యున్న యా నరబృందములు॥ దశకంఠుని
దరికి తొట్రుపడి వచ్చి। పడ్డ మానము దెలుప వాంకి భయము నొంది॥ అవుడు
తనసుతునైన అక్షయు సవీక్షించి। తండ్రి శిఖానంబాగి దగ్గరకు బోయి॥ దం
డ ప్రణామంబు లెగనాచరింపుచును ఆజ్ఞ నిమ్మని బలుక అసురేశ్వరుండు॥
మర్కటాధము బట్టి మంటలోపల గల్పి శరగిరపు నిబంగి బాగు బాగనుచు॥
చతురంగ బలములను జతకూర్చి కొనిపోర ధటులు ఘుమాలుతోను పైనమై
లేచి॥ గదఖడ్గచక్రములు కరములను ధరియించి సింహనాదంబులను జేయు
చును వేగ॥ భేరిమృదంగాది భూరివాయిద్యములు। శంఖనాదంబులును చ
క్కగా మోయ॥ పైపై యుద్ధమునకు పట్టుదలతో బోవ। తోరణాగ్రము
నందు వీర్యుడై చెలంగి॥ కాలాగ్ని రుద్రుడై గర్జిలుచునున్నట్టి। వీరహనుమం
తుందు వీక్షించి మిగుల॥ ఆశ్చర్యసంభ్రమము అక్షయుడు పొందుచును। హ
నుమంతు వేగంబు పెనుపరాక్రమము॥ కని పెట్రేగుండగ ఘనుడు హనుమం
తుండు, లేశమైనా భయము లేక వంతటను॥ మధ్యాహ్న సమయమున మా
ర్తాండు చందమున। వెలుగుచునున్నట్టి వీరహనుమంతు ॥ పైని అక్షయుడ

అక్షయుని యుద్ధము

వుడు పట్టుదలతో మూడు। బాణముల చే హనుమ ఫాలమున గొట్టె॥ అపుడప
నక్షయుని అమోఘ బాణమును। త్రిప్పుచు హనుమంతు ఘీంకరించుచు నవ్వు
డ॥ రణము సల్పుచునుండ వాంకె భూధరమెల్ల వాన్ని కులుగిలిగె మరి బా
ణములు దూరె॥ సూర్యుని తేజంబు నృశ్యవెలవెల బోయె కులగిరులన్నియు
ను గూలిసట్లాయె॥ చుక్కలు తెగిరాలె చోద్యంబుగా నప్పుడు, ఉల్కాపా
తంబులు ఒత్తుగా దూలె॥ నింగి మ్రోయుచునుండె సిగ్గు భూతములన్ని । ఆ
న్ని దిక్కులనిండె అంధకారములు ॥ అసమయమందునను అక్షయకుమా
రుండు। బాణముల చే హనుమ ఫాలమున గొట్టె। ఆ దెబ్బకు హనుమ అతి
కోపమును బొందె। కళ్ళ నిప్పులు రాల్చి పెళ్ళున నిలేచి, గట్టిగా నరుదెంగ క
ల్పాంతమును భంగి। దిక్కులన్నియు వణకి పిక్కటిల్లనుగ॥ ఆత్యుగ్రుడై కే
.గి వంబరంబున కెగయు। అద్భుతగతి తోప అక్షయుడు గూడ॥ ఆకసంబున

లేగసి హనుమంతుపైదాసి। ఘోరశరవర్గమును భీకమనిగురిపి॥ ఎదలె
రిపి శేయుండ పడగొట్టగా హనుమ। అక్షయునిబలమునకు ఆశ్చర్యమొందె॥ అ
క్షయునితీక్షణము అగనిభుజసత్వమును। అగనిసామర్థ్యమును హనుమంతు
డాడ్చి అక్షయుడుబాలుడని అనకూడదని తెలచి। సురలునసురులు గూడ
కొరగాంచిరి॥ బలవర్ణాశ్రమములకు పటుసంగ్రామముకు। యుద్ధనైపుణ్యా
తకు నుత్సాహమునకు॥ అనుచుహనుమంతుండు అగ్నిశాణములు చాల్చి। అం
తించియుంచ చరువు పొందముగ జరువ॥ అక్షయునిఘనరథము నిర్తూణముగుం
డాయె। నామధరపైగూలె సర్వాంగములనెను॥ పిమ్మటనక్షయుడు తెమ్మదే
తుమతిరిగి। ఖడ్గంబుచేబూని గగనతలమునకు॥ వీరకౌశల్యముడగుచు వింత
గాజనుదేరి। హనుమంతునిపైదాసి అట్టహాసంబు॥ గావించియుద్ధమును గవ
యుచునుండంగ। ఉగ్రుడైహనుమంతుడుత్సాహమునను॥ అక్షయునివీక్షిం
చి పక్షేంద్రుడురగమును। పట్టిచెండినరీతి పవనతనయుండు॥ అక్షయునిక
ర కాళ్ళు పీకతోకలుగట్టి పుడమిపైకేతెంచి కనువింతగాను॥ చేబట్టితో
డలవుడు శిరిచింపాలు జేసి। వేళ్ళ తోకీళ్ళన్న విరిచివేయుచును॥ ఎముకల
న్నియుగూడ యేర్పాటుగా జేసి। భుజములను విరిచికేసి భూర్ణకోపమునను॥ బు
ర్రిబద్దలుగొట్టి భూమిపైబడవేసి। మట్టిమల్లాడ్చేసి మంటగల్పేసి॥ తనను
వీక్షించుచును ధరణిజనులందరును। గురువులుయక్షులును ఘనభూతతతు
లు। సురలుమునిబృందములు చోద్యభయమునొంద। ఘోరణంబునకే
గె మారుతాత్మజుడు॥ హనుమంతుడక్షయుని హతముజేసినవార్త। విని రా
వణాబ్రహ్మ విపరీతముబొందె॥ నేలబడిదొర్లుచును చాలగాదుఃఖించి। మరి
కొంతసేపటికి మతిదిట్టపరచి॥

ఇంద్రజిత్తుని యుద్ధము.

ఇంద్రజిత్తునుజూచి హితవుతోడనుబిలచి। పల్కెనిట్లందమున పట్టుదలతో
టి॥ అస్త్రవిద్యలయందు అతిశ్రేష్ఠుడవునీవు। అన్నిరీతులు గలవు అవనిలో
నీకు॥ బ్రహ్మదేవునివన్ని వరములుగావించి। బాణములనెనుపకు వర
మమోఘమును॥ ఘనబలుండవునీవు కార్యశీలుడవు। శత్రుభీకరుడవు
సర్వజ్ఞమూర్తి॥ అన్నిసుగుణంబులు నన్నింపునీవు। మాకులోకం
బులను చూపగానెచట॥ నిన్నుగోలిన బంటు యెన్నిచెప్పినగాని। నీకును
మాన్యతకని లేదుమరి లేదు॥ ఇదిగాక జెప్పెదను హితవుగావినుముదాత। జ
గద్దేవునిపుత్రుడు జంబుమాలియును॥ అతిపీనుడై యుండ అక్షయకుమారుండు॥

తిశేనిబలులై నమిగతరక్కసులు॥ తో యువానరు చేతబొలసి రాశ్చర్యముగా
జరిమొన్నరైనను మార్కటము చేత॥ చంపబడుటకు గెమి సందేహముగ లేదు॥
-కంటిబలశాలి నిజముగా ఘువిని॥ లేఖగాపునకు నేపు పైనంబనుచు॥ జ
ను శేర [illegible] నయని జంపి వేగమున॥ జగమును పొందుచును జగముల్లమెచ్చం
గ, జను దేరి [illegible] బలుగ॥ ఇ । దశాస్త్ర దపుము హి [illegible] నసుం
[illegible] ముతను । [illegible] ములు [illegible]
యు' బ్లి । [illegible] మోదము [illegible] ॥ జయము పొందును
టంచు పిరికును కోపించి [illegible] లుస్థామమువాని వెళ్ళుమా బలిక॥ అతి
భీకరంబైన ఆననంబులు మరియు కామగమనంబులును గలిగివిలసిల్లు అశ్వ
ములుబూనించి ఆరథముపై నెక్కి రవిచందమున వెలసె రావణసుతుండు॥
ధనాధనాధ్వనులతో తిన ముల్లై [illegible] మిరియు చుసాంద్రగ మోదంబుతో
డ॥ ధనుష్టాంకారములు తిని జేయుచుండగ, ఘాతగావణాకగ తరలెవడిసిం
ద్రజిత్తు॥ ఆనాదములు వినుచు [illegible] సింహనాదంబులను జేసి నరనా
థట టు॥ అప్రశింద్ర [illegible] పము [illegible] కపినాయకుపైని గవ
[illegible] చెలగ నుడసిద్ధులు [illegible] ఘనమాసిబృందములు
గగనమునను॥ దిక్కులన్ని యుగ్గ కె దిరిగెను విహంగములు॥ వాపోయె
మృగములును పసుధ గన్పించె ॥ సమరమంగళ్ళు యను హాహానధీనులనొ॥
బద్ధవైరులు మిగుల బలవీరవరులు ॥ అయిన హనుమంతుండు ఆరావణు
నిసుతుడు॥ గలసియుద్ధమునందు ఘనతరముగాను॥ యింద్రజిత్తుమరియును
ర చంద్రింతునలెవాడు॥ తలపడుచుయుద్ధమును ధైర్యము లుమూర॥ వనచ
రునిపైడాసి వడిని ఇంద్రజిత్తుండు॥ దారుణ బాణములు ఘోరుమునిసియ॥ బాణ
ములువారించి పవమానతనయుండు॥ అంబరంబున కెగియ నంతలోపలను॥
రక్తిగా బాణములు రాఘవుల దూతపై॥ అతిశీఘ్రముగ వేసె నంధకారముగ॥
పటువాప, గనుచాల బాణంబులను దొడగి॥ శరపంజరముగ జైగరుచరు నై
ని॥ శరపంజరమున మడు వరచిలుక చందమున॥ తప్పించుకొని పవన తనయుం
డు మెలగి॥ అరిదిగా శరజాల మవుడుదునుమాడుచును॥ గగనచరుడై మెలగె
ఘురుడు హనుమంతు॥ ఇట్లు వారిరువురును ఎరుగ కనుత మ బలము, మచ్చరము
చేవారు హెం చ్చగా బోరు॥ నమయంబులోపలను సర్వలుండై యొప్పు॥ ఇంద్ర
జిత్తుండేయు నెత తెరిపిలేక॥ బాణంబులన్నియును బల్గొప్పవయినాను॥ తన
చమత్కారమున తప్పించుకొనుచు॥ అతివిచిత్రముగాను అంతరాళమునను॥

చు, తిరుగుచున్నట్టి తరుచగనిజూచి। హనుమంతుబలమునకు అరుదం
దుచునునింద్రజిత్తుండుమదిలోన చింతించెనిటుల॥ హాహా రాదులకైన వల
విగాని దుండుఁడనుచు బ్రహ్మాస్త్రంబు తనుచేతఁబట్టి॥ పవనతనయునిపై ని వి
డువుననువదలంగ। అగ్నిమంటలు ధగధగని సూకనముగ ప్వెలి॥ అసురులందరు జూ
చి ఆశ్చర్యపడుచుండ। పవనతనయునిబట్టి బంధించినావె॥ సూర్యబింబమురీతి
చోద్యముగ హనుమంతు,నిశ్చేష్టితుండగుచు నేలపై కూలె॥ తెప్పరిలియాపి
దప తెలిసికొనిహనుమంతు॥ బ్రహ్మాస్త్రబంధంబు బ్రహ్మ మునుతనకుయి
చ్చినవరమహిమచే నెచ్చగా దెలియుచును। బ్రహ్మేంద్రమారుతుల ప్రాపు
నాకుండ॥ యీయస్త్రబంధంబు యేపాటిదనుచు॥ ఆత్మలో దలచుచును
అతిభక్తితోను॥ బ్రహ్మాస్త్రమంత్రంబు పఠనంబుగావించి, బంధవిముక్తు
డై బరగుచునుహనుమ॥ ఆజ్ఞానుజ్ఞలవలన అసురలచేజిక్కి। రావణునిస
న్నిధికి పోవనెంచి॥ అతికోప మొందుచును అసురబృందములెల్ల। పవనత
నయునిబట్టి భద్రంబుగాను॥ మోకులచే గట్టి శాఖలవలెగవసి। మొట్టుచును
పొడుచుచును తిట్టుచును పిలిచి॥ రావణుని సన్నిధికి రాక్షసులుగొనిపోవు।
సమయంబులోపలను సర్వలోకైన॥ అంజనీతనయుండు అసురేంద్రదర్శ
నము। సల్పుటకైమిగుల సంతోషమునను॥ అసురులు తననెంత విసిగించినా
గాని। యేమియెరుగనిరీతి మోముపై కెత్తి॥ కళ్ళనద్రిప్పుచును పళ్ళుగిలిం
చుచును, మిటకరింపుచు గుడ్లు మీదుచూచుచును॥ గోళ్ళచే పక్కలను
గోరిబక్కుగుకొనుచు। వానర చేష్టలను వాలాయముగను॥ జేయుచునుండం
గ చేపట్టిదానవులు। దశకంఠుదాపునకు త్వరగగొనిపోయి॥ నిలబెట్టిదాన
వులు నెత్తిపై మొట్టుచును। పలుదెరంగులమిగుల బాధింపుచుండ॥ మిగు
ల భయపడినట్టుమిష జేసిహనుమంతు। ఊరకనుండంగ ఉగ్రుడైనట్టి॥ ఇం
ద్రశత్రుండపుడు యింగితుడు కాబట్టి। బ్రహ్మాస్త్రబంధంబు బాగుగావద
లి॥ అంజనీతనయుండు హాయిమనియున్నట్టు। దెలసుకొనిమదిలోను తెంపులే
నట్టి॥ ఆశ్చర్యమొకతట్టు అతిబిడియమొకతట్టు। అతిదుఃఖమొకతట్టు అతి
నిహ్వాదమున॥ బాధింపుచుండంగ పవమానసుతుజూచి। అతికోపమునుబొం
ది అసురేశ్వరుండు॥ రత్నచిత్రితమగుచు రంగైనబంగారు। ఆస్థానమంట

అంజనేయులు రావణుని మెచ్చుట.

పము నందుచెలగుచును॥ ప్రహస్తముదలైన ప్రముఖులమధ్యమున। దే
వతలలోపలను దేవేంద్రురీతి॥ కోటిసూర్యులవలెను గొప్పగా వెలుగుచు

నుఁ కూర్చొనియుండఁగ కూర్మితోడుతను॥ మారుతాతనయుండు శేరిజూచి
చువాని తనమనసులోపలను తలపోసెనిట్టుల॥ యీదివ్య తేజంబు యీరూ
పురేఖలును యీవిలాసము మంచి నిచ్చలదనము॥ యీధైర్య శౌర్యము
లు యీసాహసముబలము యీదేహలావణ్య మీయుదారతయు॥ మూ
డులోకములందు చూడబోమెన్నడును। గాసిదనుజాధిపుఁడు దనుపాలకుం
డు॥ కాకుంటెనసుపీడు నాకాధిపత్యము దీవెందున్నసుసకల దేవబృందము
తో॥ అధిపతిగానుండు అన్నిలోకంబులకును। యీసచ్చరితము తాను యేలుటకు
తగును॥ అనుచు హనుమంతుండు తనమానసులోపలను తలంచుచునుండఁ
గ నసురేశ్వరుండు॥ కళ్ళెఱ్ఱగాజేసి కడుకోపముందుచును। పరిహాస్యవి
నుచుండ సాహసుండైన॥ దశకంఠధరుడు మిగుల గంభీరముననొందుచును। వ
ల్కె నీచందమున పవనతనయునితో॥ యెవరు నిను బంపించె యీచోటున
కునేడు। వనమేలబెరికితివి భయముమీఱ॥ కింకరులందరిబట్టి ధ్వనిమిచెండా
డితివి। శంకేమియును లేక వంకివనచరుఁడ॥ అని రావణుండిటుల ఆశ్చర్య
పడుచుండ। పవనతనయునితోటి పరిహాస్యబలికె॥ నీతేజము వీక్షించి నీవు
వనచరుడనుచు। అనుటకవకాశంబు కనపడకున్నది॥ నీవువచ్చినపనిని నిజ
ముగాదెలుపుము। నిముషంబులోపలను నిన్నువిడిపింతు॥ నిన్నుదూతనుజేసి
పన్నుగానింద్రుండో। వరుణదేవుడో శౌర నలకుబేరుండో॥ దైత్యవరుడో తే
క తగినబలశాలైన। యేదివ్యపురుషుండో యిచ్చటకు నిన్ను। బంపిన వైనం
బు సంపూర్ణముగనీవు। వివరించిదెల్పినను వేగవిడిపింతు॥ అని ప్రహస్తుడు
బలుక సతినితో హనుమంతు। దెల్పె నీచందమున ధీరతలుమీఱ॥ నాపేరుహ
నుమంతు నాతండ్రి పవనుండు। నేను రాముని దూత నేత సుగ్రీవు॥ మంత్రినై
యున్నాను తంత్రమేమియులేదు। జానకిని వెదకుటకు నేనువచ్చితిని॥ దశకం
ఠు దర్శనము తక్కినమార్గముల। దొరకదనివనము మెల్ల పెరికి యీగతిని॥ బ్ర
హ్మవరమును బట్టి బ్రహ్మాస్త్రముకు నేను। దొరకి దశకంధరుని దొడ్డరూపం
బు॥ చూడవేడుకతోడ సూటిగానీగతి। రాక్షసుల చేఁజిక్కి దీక్షనిటువస్తి॥

అంజనేయులు రావణునితో సంభాషించుట.

అని రావణుని జూచి హనుమంతుడీరీతి। బలికె లేశంబైన భయములేకుండ॥
నీకు సోదరుడైన నృపుడు సుగ్రీవుండు। ధరణీపాలకుండైన దశరథాత్మజుడు॥ ని
న్ను కుశలంబడిగి నిను బుద్ధులు గరప। నన్నుబంపిరివారు పన్నుగానిటకు॥ ఇ
గాదిక జెప్పెదను హితవుతోడుత వినుము। దశరథనందనుడు తండ్రి యాజ్ఞ

లను। నైగొనుచునదవులకు ఘనుడైనలక్ష్మణుని। వెలదిజానకిగూడ వెంట
బెట్టుకొని ॥ దండకారణ్యమున దనరుచును వేగమున। ఖరదూషణులబట్టి
ఖండించిపిదప॥ సీతనుగోల్పోయి శ్రీరామచంద్రుండు। సౌమిత్రితోగలసి
నటవివెదకుచును॥ ఋష్యమూకముజేరి యాధిగాసుగ్రీవు। చెలిమిసంపాదించి
చలముబూనుచును॥ వాలినిదునుమాడి వానిరాజ్యంబెల్ల। సుగ్రీవునకుపొం
దనుకువుగానొసగి॥ పట్టంబుగట్టుచును పావనిజానకిని। అన్వేషణముకొ
రకు అన్నిదిక్కులకు॥ సుగ్రీవుడానతిసి శూరులైవలిగేటి। కపికోటులను
బంపి కడపటనునన్ను॥ రాముడునుసుగ్రీవు రయమునను బంపంగ। అర్ణవం
బునుదాటి అవలీలగాను॥ లంకలోపలజొచ్చి పంకజాక్షినినేను। గనుగొం
టినాశోక వనమధ్యమందు। బుద్ధిమంతుడవగుచు భూపుత్రినిశ్శీల। చెరదె
చ్చితివినీవు చేటుమూడంగ। పాపమునకొడిగట్టి పరమపావనియైన। సీతసీ
తందమున పిరులుజెరువుకొని॥ వెచ్చులదిగర్వమే తెలివిలేకుండంగ। భూ
రిదుఃఖంబులను పొందెదవునీవు ॥ పూర్వముసిరియొక్క భుజదర్పమణచిన।
శివునిచాపముద్రుంచి చిందుగావించి॥ వాలంబుచేనిన్ను వడిగబంధించిన।
వాలినొకబాణమున గూలంగవేసి ॥ బలుడవైయున్ననిను బంధికానంగా
బెట్టి॥ ఖయిదుజేసినయట్టి గార్తవీర్యునను। పత్రిఖండించిన పరశురాముని
రౌక్క గర్వపరిహారంబు గావించినట్టి॥ కానిరాక్షసులైన ఖరదూషణాదు
లను। ఖండించిబరిమార్చి ఘనతకెక్కుచును॥ బలశాలియునుమరియు పటు
తరసమర్ధుండు। బాణవిద్యలయందు ప్రబలుడైయున్న॥ ఆరామచంద్రునికి
అపకారమునుజేయు। హాహారాదులకైన అల్రబహ్మకైన॥ అతనిఘనబా
ణముల హతులుగాకనువారు। బ్రతుకశక్యముగాదు బాగుగాసమ్ము॥ రా
మునిబాణములు లక్ష్యంబుగాబోయి। మంటలుమండుచును మింటనంటు
చును॥ నీకరంబులునురము నీకంఠముఖములను।నీమస్తకముమరియు నీదుకీ
ర్తిన్ని॥ ద్రుంచినినువధియించు ధీరత్వమునుజూపి। అష్టమిషయు లేదు అన్ని
లోకముల॥ ఇదిగాకలక్ష్మణుడు ఎదురుకొనిబాణములు। సంధించివిడచిన
ను సర్వలోకములు। మండిపోవుటగాక మత్తగజయశ్వములు। రధములు
సైన్యంబు రయమునను నీవు। లంకసహితముగాను శంకలేకనుకాలి। నిము
షంబులోపలను నీటిలోగలయు॥ వెయిమాటలేటికిని వినుమురావణబ్రహ్మ।
నీలంకసహితంబు నిన్నుబట్టుకొని ॥ నిర్ధూమధామంబు నిముషంబులోపల
ను। చేయుటకునేజాలు శీఘ్రంబుగాను॥ సుగ్రీవుమొదలైన శూరకపిబృం

కములు॥ కెదుట శ్రీరాఘవులు ఏర్పాటుగాను॥ నిన్నుగం పెనవనుచు వస్త్ర
గాళపథంబు॥ గావించినందునను భావమున నేను॥ శ్రీరామకార్యమును శి
రమందుధరియించి॥ ఊరకుంటినినేను ఉచితమార్గమున॥ లేక పోతేనిదు ప
క పక్షముకొరకు॥ అంతకునిపురమునకు అతిసూక్ష్మగతిని॥ పంపుటదినాకెం
త పాపాత్ముడా వినుము। మరియొక రహస్యంపు మాటయునుగలదు॥ అమ
రులును అసురులును అలయక్షకిన్నరలు। గంధర్వులును మొదలు కడను దే
వతలు॥ నినుజంపరాదనుచు నీకేజసంభవుడు। వరములిచ్చినమాట కరము
నిక్కంబు॥ గానినరవానరుల కరములచే నీవు॥ చావక పోరాదు చక్కగానె
రుగు॥ గనుక ఘనరాముండు మనుజుండు ఘనుడైన। సుగ్రీవువానరుడు సూ
టిగావినుము॥ వారిపై పురునునిన్ను వధియింతురగదినిజము। మనము ననమ్మ
మీ దనుజాధముండ॥ గాపుననిపుడైన ఘనరామచంద్రునికి। జానకినర్పిం
చి జగము మెచ్చంగ॥ శరణంబుగాని బలికి శంకేమియును లేక। లంకనేలుము
నీవు రావణబ్రహ్మ॥ అనిహనుమ బల్కంగ అసురేశ్వరుడు మిగుల। ఆగ్ర
హంబును బొంది అగ్నిగాల్చుచును॥ మర్కటంబును బట్టి మడియ జేయుడటం

హనుమంతుని చంపకూడదని విభీషణుడు పలుకుట.

చు॥ ఆజ్ఞలొసగు మనుండ నంతలోపలను॥ తమ్ముడు విభీషణుడు త్వరితం
బుగావచ్చి॥ పలికె నీ చందమున పట్టుదలగాను॥ అన్న రావణబ్రహ్మ విన్న
గావినవయ్య॥ మర్కటుని జంపుటకు మన నీతులగలిగె॥ అతడు నీకోపముకు
ఆగుటదియేరీతి॥ అతడగ్ని దేవుడా అల్లవరుణుండ॥ అతడింద్రుడా లేక నల
కేశుడా లేక॥ వాయుదేవుండా వాని జానను హా॥ ఎన్ని చెడుమాటలను ని
న్నాడినాగాని॥ అతనిజంపుట నీకు నర్హంబుగాదు॥ దూతలను వధియింప పా
తకముగావునను॥ తగుమాత్రముగ దేహదండనయె చాలు॥ ఆ నీతికోవిదులు
అందముగ బల్కెదరు॥ గనుక శాంతముజేయు ఘనుడనాయన్న॥ అనుజుని
మాటలను ఆదరముతో వినుచు॥ దశకంఠుడీరీతి దనుజులతో బలికె॥ వనచ
రాళులకెల్ల వాలమందున్న ప్రీతి॥ గనుకనీతని తోక గాల్చిమీరంత॥ పట్నం
బులోనుండు ప్రతివీధిలోపలను॥ కలియద్రిప్పుచు రండి చలముతోనీసి॥ అని
రావణుడు బలుక దనుజులందరుగూడి॥ నూలుబట్టలు దెచ్చి నూనెలోముం

హనుమ లంకను గాల్చుట.

చి॥ అదివరకు హనుమంతు హద్దులేకుండంగ॥ పెంచినవాలమును వంచిపట్టు
కొని॥ కొట్టమొదటినుంచి బట్టలన్నియు జుట్టి అనలంబు ముట్టించి అమితక

గనాది॥ జ్వాలలనుగావింప జవమునాపంచుచును । మంటలునుపొగలెల్ల
మింటనంటుచును॥ ఉన్న సమయములోన ఉత్సాహమొందుచును। అంజనీ
తనయుండు అతి వింతగాను ॥ వాలంబు ద్రిప్పుచును భీలంబుగానగ్ని।
కీలములను రాల్చంగ కడుభయము నొంది ॥ హాచిత్రమని బలికి అసుర
బృందములెల్ల । హనుమ నీక్షింపుచును ఆశ్చర్యముగను ॥ ఢంకాలుభే
రీలు దగినమృదంగాలు శంఖములుకాహళులు ఝాంకారగతిని॥ మ్రో
యుచునుండంగ హాహాయనుచు కేకలను। మాయరక్కసులపుడు వేయు
చుండంగ॥ హనుమంతువాలంబు పెనుప్రళయకాలాగ్నితోడ।మండుచునుండం
గ చండగతితోడ॥ కొందరుదానవులు శోకంబుదీరంగ।సీతసన్నిధికేగి వా
తాత్మజునకు॥ వాలమును ముట్టించి వడిగ పురవీధులను। ద్రిప్పుచునునా
రు తీవ్రంబుగాను॥ అనిచెప్పగాసీత అతివిచారమునొంది। అగ్నిదేవునిగూ
ర్చి అతిభక్తితోను॥ ప్రార్థనలుగావించి పవనతనయునియందు। కృపజూపు
మనిబలుక కూర్మితోనగ్ని॥ ఎంతమండినగాని హిమముపలెహనుమంతు।
తనువు చల్లగా తగలసాగెనుగ ॥ అపుడు హనుమంతుండు ఆశ్చర్యము
నొంది । తనమనసులోపలను దలచెనీరీతి ॥ చక్కగాశ్రీరామ సామర్థ్య
మును బట్టో। భూపుత్రికారుణ్య భూరిసాంత్వనను॥ గాక పవనునియొక్క క
డునహాయమువలనో। అగ్నిదేవుడునన్ను అంటకున్నాడు॥అనుచుహనుమం
తుడు అధికసంతసమొందె। ఆదానవులుగట్టి నన్నిపగ్గములు॥ అవలీలగా
ద్రెంచి ఆర్చుచును గెంతుచును। అంజనీతనయుండు అతివేగమునను॥ గొప్ప
పొడవైయున్న గోపురాగ్రమునందు।వ్రాలితనగాత్రమును వడిగ తగ్గించి॥
సూక్ష్మరూపమును దాల్చి చోద్యముగరక్కసులు । తనశరీరమునందు కట్టం
బుగాను॥ కట్టినపగ్గములు చట్టునను విప్పేసి। పర్వతాకారుడై ప్రజ్వలింపు
చును॥ వాలాగ్రమందునను జ్వాలలన్ని మిణుగురులమండుచునుండంగ చం
డతేజమున॥ లఘువులుచేయుచును లంకపైబడుచు। ఘనగోపురముల
న్ని గాల్చుచుండంగ॥ భూమియాకాశములు పొగలుమంటలచేత।నిండిమె
ఱుపులై నింగినంటుచును॥ గచ్చుగనబంగారు రత్నసౌధంబులును। మణి
నిర్మితంబైన మంటపంబులును ॥ అశ్వశాలలు మరియు అందమైయొప్పెడి।
కనకగజశాలలును చిత్రశాలలతోటలు॥ ఆయుధాశాలలును అలరుచునుండే
పానశాలలుమరియు పాకశాలలును॥ గాల్చుచును హనుమంతు కాలరు
ద్రుండగుచు। యింటింటిపై దాల్చి మంటచయములను॥ప్రీతితోడుత గాల్చ

పిడుగులవలెనిండ్లు। ధ్వనులు శ్రేయుచుగూలె ధరణిపై నపుడు ॥ కడుభయం
కరగతిని గగనంబుభూమియును। అగ్నిమంటలుగప్పి ఆశ్చర్యముగను। తె
రిపిలేకుండంగ తెగమండుచుండంగ। దశకంఠుని కొడుప దనుజులందరు
ను॥ అధికమైమంటలటి అగ్నిజ్వాలలుజూచి। మిగులదుఃఖమునొంది నగరు
లోపలను॥ నిలువజాలక సేగ వెలుపలకు గొలెంచి। తమకేమిగతియనుచు
తల్లడిలుచుండ॥ కొందరుఘనఘనము సంపళ్ళ చేదారి। కనబడక వీధులను
ఘనపొగలుగ్రమ్మ॥ వ్రాపిరపాలుపడను చావుగా మృతులైరి। బాలవృద్ధు
లుమిగులభయమునొందుచును॥ ఒంటిగాగుంపు చేతులనుదండిగాబట్టుకొని।ఇం
డ్లనువిడుచుచును ఒళ్ళుదెలియకను॥ వెలపలకుజనుదేరి పాలవశనుపొగసె
గల। అంగణంబుల మాధ్య హాతముకాబడిరి॥ మద్యపానముచేత మైమరచి
పతిసతులు।క్రీడాంతమునయలసి కూడినిద్రింప॥మంచముల పైనుండి మం
టలచేగాలి। బచ్చిబూడిదెగలసి రచ్చరవుగాను॥ కొందసురరక్కసులు తొం
దరనుబడి వేగ। సొమ్ములకాసించి కొమ్ములమోదుచును॥ ఇండ్లలోపలజొ
చ్చి యేడ్చిమొరబెట్టుచును। అగ్నిమంటలచేత హతులైరి వేగ॥కొప్పులను
విడిపోయి కొందరుదానవులు। మరికొందరునుయొడలు మరచిభయమొం
ది॥ కట్టుబట్టలయందు జ్ఞాపకంబులులేక। కొందరుదానవులు సందుసందు
లకు॥ బరువారిమార్గములు గురిదెలియజాలకను॥ అనలంబుపాలైరి పెను
దుఃఖముననుః॥ ఈరీతిగాలంక ఎడతెరిపిలేకుండ। మండికాలుచునుండె చం
డదీప్తులను॥ అగ్నిజ్వాలలుదగిలి అశ్వంబులునుమడిసె। కరులునేలనుగూ
లె గిరులచందమున॥ పక్షులు తెగకాలి పారావతంబులును। చిలుకలును
హంసలును చిందులైజచ్చె॥ నెమలిబృంగములెల్ల నమసెను పెనువేసను।తే
రులునుయంత్రములు చూర్ణమైపోయె॥ ఆయుధములన్నియును అగ్నిపా
లైపోయె। ధాన్యరాసులుమండి దగ్ధమైపోయె॥ వజ్రవైడూర్యములు వర
నీలములుమరియు। పవడంబులునుదివ్య పద్మరాగములు॥ మొదలైనరత్న
ములు మొత్తంబులై గాలి। చూర్ణమైచెడిపోయె చోద్యంబుగాను॥ గోపు
రహర్మ్యములు గూలెనుధరపైని। బంగారుకుడ్యములు రంగుగాకరిగె॥జం
డాలుగొడుగులును మండిభస్మంబాయె। ధనముండుకొట్లన్ని తగలబడిపో
యె॥ ఈరీతిగాలంక మాడుతాలినయుండు। కాల్చిదగ్ధముజేసె కడువింతగా
ను॥ లంకబొత్తిగమండి పొంకమంతయుబోయె। అన్నివస్తువులపుడు అగ్ని
లోగలసె॥ పొగలుమంటలచేత పూర్తిగానిండుకొని। కాలుచుమహారూపంబు

గోలుపోవుచును। భస్మమై చెడిలంక పాడుపడియుండంగ। క్రూరులుగాను
న్న వీరరక్కసులు॥ కోపాగ్ని రాలంగ కూడుకొనియేచించి। పరిఘత్రిశూ
లములు పట్టిసంబులును॥ ముసలగదలునుమరియు ముద్గరంబులు మొదలు
ఆయుధంబులుబట్టి హనుమంతుడాసి॥ ఘోర యుద్ధము సేయు వీరహనుమం
తుండు। వైరిదానవులార వ్రిరవీగకుడి॥ అనిబలికిహనుమంతు తనవాలము
నుద్రిప్పి। అరక్కసులగొట్టి హతముగావించె॥ ఆలంపదహనంబు అశోకవ
నత్రయము। గావించిహనుమంతు గాలిచుండంగ॥ రాక్షసభటులంత ర
మ్య మేడలపైని। ఆశ్చర్యభయములను అంజనీసుతుని॥ వీక్షించుచుండంగ
వింతబడిగంధర్వ। విద్యాధరులుసిద్ధ విమలకిన్నరులు॥ కింపురుషమునిగణ
ము కీర్తించుచునుమిగుల। కొనియాడుచుండంగ హనుమంతుడంత॥ తన
వాలమార్పుటకు త్వరగాను వార్ధికి। జనుదేరుచుండంగ జానకినిసరము॥
కలుసుకొనివీనులకు కడుసంభ్రమలరంగ। శుభవార్తనీగతి చోద్యముగ
చెల్పె॥ వినుముసీతాదేవి హనుమంతుకారకీవు। చింతింపపనిలేదు ఎంతమా
త్రంబు॥ మారుతాతనయుండు తీరుగాకట్లన్ని। తెంచుకొనిరక్కసుల దిట్టం
గాను॥ చెండాడి తెగటార్చి మెండుబలములుజూపి। దిక్కులనన్నిటిని పిక్క
టిలజేసె॥ వాలంబునందుండు భీలమంటలచేత। లంకభవనములన్ని శంకలే
కుండ॥ కాల్చిభస్మముచేసి కడుక్షేమమునునుండె। ఆపదేమియులేదు అత
నికెప్పుడును॥ పరమబల్కినయట్టి సంతోషవాక్యములు। అమృతసమముగ
తోచె నతివచెవులకును॥ అపుడుసీతాదేవి హర్షంబునొందుచును। ఆశ్చ
ర్యసంభ్రములనలరుచుండంగ॥ ఆసమయమందునను అంజనీతనయుండు।
కాలినలంకెల్ల కనులవీక్షించి॥ తనివినొందుచునుండ తనమానసములోన।
దలచిసీతనుమిగుల తత్తరమునొంది॥ కోపాగ్నిచేనేను కోరిలంకనుగాల్చి।
ఘోరప్రతివందంబు బొత్తిగామరచి॥ యీచెడ్డకార్యమును యొడలుదెలి

లం॥ కాలినప్పుడు సీతనుగురించి హనుమంతుడు చింతించుట.

యకజేసి। స్వామిఘాతకుడైతి నేమిసేయుదును॥ కోపములుగలవారు గురు
వులయందైన। పరనింద మొదలైనపాపములకైన॥ సంశయముబడరెవరు కిం
కేమియునులేక। కోపమెప్పుడుఘోర పాపహేతుయుండు॥ మహానీయ్యులేవేళ
మంచిచెడ్డలుజూచి। మరిపనులుజేయుదురు మందుడైనేను॥ విపరీతపనిజేసి వె
ర్రినైతిసేయకట। అగ్నిజ్వాలలవలన అతివసీతకును॥ భయముగల్గుచునేమి
బాధలపడెనయ్యో। నృపులసన్నిధికెట్టుల నేనుపోగలను॥ మార్యపుత్రుండై

సుగ్రీవునకు నేను। ఏమని చెప్పుదును యేమితోచదుగ । చావుకంటె వేరు సాధనము గనపడదు। అని చింతలను బొంది అంజనేయుండు। మరికొంత సేపటికి మది దెచ్చుకొని తిరుగ। తనమానసములోన తలపోసెనిటుల॥ దశరథసుతునకును తరుణి సీతమ్మకును। దాసుడనై యున్న దనకు నామేన్మట శ్శ్రోగతితోడ అగ్నిసోకకనుండ। ఆతల్లి కేగతి ననలమంటునుగ॥ మరియు సీతాదేవి పరమపావని గనుక। అనలమెట్టులసోకు నామె దేహముకు ॥ అని బలుకుచుండంగ ఆకాశమునసుండి। సిద్ధచారణులపుడు చిత్రముగ బలికె ॥ ఆంజనేయునివంటి అధికమగు బలశాలి। పుడమిలోపల లేడు కడుచిత్రముగను॥ భూజనములందరును భూరిసుతులను జేయ। దానవకోటులను తెగిలి వధియించి॥ అతిభయంకరయమైన అగ్నిమంటల చేత। లంకను హనుమంతుండు శంక లేకుండ॥ కాల్చునసమయములోను ఘనవాలమందునను। అతిఘోరమునమందు అగ్నిలేశంబు॥ కాలకను చల్లగా గంధంబువలెదోచె । పణతి సీతాదేవి భాగ్యమెట్టిదియొ॥ విని మహానుమంతుండు పెనుసంభ్రమము బొంది । బరువారి భూపుత్రి పాదములకొరగి॥ సాష్టాంగములు జేసి చక్కగా నిలువంగ। ఆనంద మొందుచును జానకిటు బలికె॥ వాయుసదనవిము వాయుదేవుడు నీవు గరుమండుముప్పారే ఘనసముద్రము ను ॥ దాటంగనోపుదురు తథ్యంబుగా జపుడా। గాని శత్రుల చేత గ్రహిమ్మ నిమిగుల ॥ ఘోరమగు నిలంక గోటచే మాటించి। కాల్చుటకు నీకంటె ఘనులెవరు లేరు॥ పాడు దనుజులు నిన్ను పట్టి గట్టినయట్టి। ఆగ్రంబులన్నియును భగ్నంబుగాను॥ ఛేదించి వచ్చితివే క్షేమమే నా నీకు। అనలంబు నీమేను నంటకుండగను॥ అతిక్రూరులైనట్టి అసురకోటిని జంపి। అలసటనొందితియును అంజనీతనయ ॥ వారధి నేలాగు తీరుగాదాటెదవు। భయమునాకగుచుండు పవనతనయుండ ॥ నీవు తనుదిగనాడి పోవకుండెడినదనుక। బాయని దుఃఖములు బాసిపోయినవి॥ యీ వక్కరో జైవయుచ్చుట నీవుంటె। కొంతవరకును దుఃఖ సంతాపమణగు॥ గనుక నేడిచ్చోట వెనుకదీయక నుండి । రేపు వెళ్ళుము వత్స పాపరహితుండ ॥ ఓతల్లి సీతమ్మ వోర్పుమీ మాయమ్మ। చింతిని కేటికని శీఘ్రంబుగాను॥ రామ సౌమిత్రులు

సీత హనుమంతునిజూచి సంతోషించుట.

నూ రాజైన సుగ్రీవు। ఘనతరంబైనట్టి కపిసైన్యములను॥ కొనివచ్చి యుచ్చటను దనుజనాథునిద్రుంచి। సాకేతపురముసకు చక్కగా నిన్ను ॥ కొనిపోయి రాముండు జనులెల్ల మెచ్చంగ। రాజ్యమేలుచునుండు రంమ్యంబుగాను॥ అని

బలికిహనుమంతు జనకతనయకు మొక్కి। కలవందిత్వరగాను సలలితంబై
న॥సాలవృక్షంబులును మాలతీవృక్షములు।తాంబూలహింతాల తాలవృ
క్షములు॥లతగుల్మకుంజములు లలితచందనతరులు।అతిభయంకరగతిని ఆ
ర్చుచున్నట్టి॥ సింహశార్ధూలములు చిత్రభీకరముప్పు। గండభేరుండములు
ఖడ్గమృగములును॥ భల్లూకములు మొదలు వనమృగంబులుమరియు। శుక
ములుశారికలు పికబృందములును ॥ మునులుయక్షులుమరియు ఘనమైన
గంధర్వ। కిన్నరకింపురుష కీర్తితంబైన ॥ పర్ణశాలలుగలిగి భాసిల్లుచున్న
ట్టి॥ పర్వతముపైనెక్కి- పవనతనయుండు॥సింహనాధముజేయ చిత్రంబుగా
ధరణి। యాకాశముచుకదలి అదరిపడిపోకె॥అప్పుడుహనుమంతు కుప్పిం
చిదాటుచును। వృక్షములతోనుండు పర్వతమువలెను॥

హనుమంతుడు సీతనుజూచివచ్చుట.

ఆకాశమునకెగసి అతిశీఘ్రగతితోడ। భీకరాకారుడై కేకవేయుచు
ను॥ ఆంజనేయులు జేయు అతిఘోషితంబైన।సింహనాదధ్వనులు చోద్యం
బుగాను॥ కపిముఖ్యులందరికి కర్ణములుసోకంగ। వారుతరులునుగిరులు తీ
రుగానెక్కి॥ కనులజూచుచునుండ ఘనజాంబవంతుండు।కపులతోసీక్రతి క
రుణతోబలికె॥ వినుసహోదరులార హనుమంతుజానకిని। గానకుండినయె
డల కడుమోదగతిని॥ సింహనాదంబులను చెలగటులజేయుచును। వచ్చు
టకుకారణము హెచ్చుగాలేదు॥ జాంబవంతుండిటుల చక్కగాజెప్పుచుం
డ। అతివేగమునవంత నాంజనేయుండు॥ మధ్యసాముద్రమున మైనాకము
నుజూచి। దానిపైనొకమారు తనవ్రేలుమోపి॥ అంబుధినిదాటుచును అతి
వేగమునవచ్చి। మహేంద్రదనగముపై మూరుజాత్మజుడు ॥ ఉరకగాపర్వత
ము ఉదధిలోనికిగ్రుంక। ఆశ్చర్యమొందుచును అంగదుడు ముదలు॥ ము
ఖ్యవానరులంత ముదముతోనుతనపుడు।కౌగలించుకొనుచు ఘనవాయు
సుతుని॥ అధికనుతులనుజేయ అంజనీతనయుండు।చక్కగానంగదుకు జాం
బవంతునకు॥దండప్రణామములు తగనాచరింపంగ।దీవించివారపుడు దివ్య
ఫలములను॥ తెప్పించియుంచంగ యొప్పిదంబుగకపులు। హనుమంతుచు
ట్టు వారక్షమునమండి॥ చక్కగాభక్షించి సరససల్లాపములు। ఆడుసమయ
ములోన అవివజానకిని॥ గాంచివచ్చితినను చు ఘనుడుహనుమంతుండు। చె
ప్పగాకపులెల్ల గొప్పహర్షమును॥పొందివాలంబులను పొడవుగాపైకెత్తి।
మిన్నందియుప్పొంగి మిగులగెంతుచును। యప్పుడుకపులందరును ఆస్థలం

బునవిడచి। దుర్ధరముగ్రుడబోయి తోండ్రితోడుతను॥ ఒకశిలాతలమునందు
నుత్సాహములుమీర। పవనజుండునుజాంబవంతుడునుపనస॥గవయగవా
క్షులును గంధమాధనుడాది। వానరులందరును వరుసగాగూడి॥ ఆమధ్య
రంగమున ఆంజనేయునిబెట్టి। హర్షమునగూర్చుండ అంగదుండపుడు॥ ఆ
నందమొందుచును ఆంజనేయునిజూచి। భాషించెనీరీతి భాసురంబొప్ప॥ త్వ
రితముగజలనిధిని దాటినీవలెనిటుల। వచ్చినవారెచట వసుధలో లేరు॥దివ్య
చరితుడవీవు దేవతులైనాను। నీకునాకెందుకును నిజముగాగారు॥ భావు
త్రిగననీవు పొందుగామాకొక్క। ప్రాణములురక్షించి ప్రబలితివినీవు॥రా
మునినన్నిధికి రమ్మనమేగెదము। అనిబలుకగానపుడు వినిజాంబవుం

హనుమంతుడు జాంబవునితో లంకవృత్తాంతము దెలుపుట.

డు॥ ఆంజనేయునిజూచి ఆమోదమొందుచును। వారధినీవెటుల వడిగదా
టితివి॥ దనుజపట్నంబీవు తగనెట్లుజొచ్చితివి।జనకపుత్రికనెటుల గనుగొం
టివీవు॥ ఆమెనినువీక్షించి యేమనిభాషించె। అసురబృందములోన మస
లితివిరెటుల॥ అనిజాంబవుండడుగ ఆంజనీతనయుండు। కపిసేనలందరిని
గాంచియిటుబలికె॥ మధ్యసంద్రములోను మైనాకుడొచ్చుటయు।సురసవ
చ్చినతీరు చోద్యంగాను॥ సింహికాహింసయును సింధునిస్తరణంబు। లంక
లోజొచ్చుటయు శంకలేకుండ॥ సీతనుగాంచుటయు ప్రీతితోనానతితో,
భాషించుచందమును వనముబెరుకుటయు॥ దానవులజంపుటయు తనరొ
క్కబంధంబు। లంకనుగాల్చుటయు లంకచరితంబు॥ పిదపజానకితోడ ప్రీ
తిసంభాషణయు। జెప్పగాకపులంత చెలగిహర్షించి॥ అపుడమితబలుడైన
అంగదుడుహర్షించి। పలికెనీచంమున వనచరులతోటి॥ జనకసుతదేకుండ
మనమురాముసకడకు। అరుదెంచుటయుమనకు పరువేమిగాదు॥ గనుకమన
మందరము కడలిత్వరగాదాటి। రావణునిపురికేగి రయముతోడుతను॥పూ
నిదీక్షనుమనము జానకినిదెచ్చెదము। రండికాకుండినను రంగుగానాకు॥ఆజ్ఞ
లొసగినయడల అతివేగముననేను, బోయిసీతనుదెత్తు భూరిహర్షమున॥బ
లుడురావణబ్రహ్మ పావకాస్త్రముమొదలు। బాణచయములయొక్క పేర
ముజూపుచును॥నాపైనిసంధించి యేపారకొట్టినను, లెక్కసేయకనేను రొ
క్కసిమువములో॥ దశకంఠుమొదలైన దానవవీరులను। దృంచివచ్చెదనే
ను ధృతులుమీరంగ॥ పవనతనయుండొకడె బాహుబలములచేత। దనుజు
లందరిబట్టి దునుమగలిగుండి। ఘనబలులమైయున్న గజుడుగవాక్షుండు।
గవయుండుమయుడును గంధమాధనుడు। పనసుండునలుడును ఘనజాంబ

కంఠుండు వీరందరును చేర తీరుగా మనకు॥ గనుక మన మందరము కినుక తోడ
మునిగోయి। సీతను దెచ్చెదము శీఘ్రంబుగాను॥ లేకపోతే నేను లిప్తలోపలనో
ము। జానకిని దెచ్చెదను జగము మెచ్చ ॥ అంగదుం డిటులనుచు నాలించి
జాంబవుడు। పోమరచిపోతివా అంగదా నీవు॥ ఘనుడు సుగ్రీవుండు మాకు సీ
తను వెదుక। బంపగా కార్యంబు ఫలియించెనిపుడు॥ అంతటి తోడ చాలు అల
నాడు రాముండు। రంగంబులోపలను కానకు నిజముగ॥ ఘనప్రతిజ్ఞను జేసి క
నిబెట్టియున్నాడు। గనుక మన మిప్పుడేమి పెనగి జూడకను॥ రాముని బాలికిని

॥ కపులు సుగ్రీవుని వనములో జొచ్చుట. ॥

రండిపోదామనగ। హనుమంతునాజ్ఞచే వనచరులు గుంపులు॥ హర్షమానసుల
గుచు అతిశీఘ్ర రాకృతులు। మేరువు దగిలినల తీరుగా వారు॥ గురుగజంబుల
బోలి మహిత తేజముతోడ। అంబరంబున కెగసి అద్భుతముగాను॥ వసుదే
రివాకంత ఘనముగా విలసిల్లు। పుష్పఫలములతోడ పూర్తిగా నిండి॥ నం
దనవనము వలె సుందరతరమగుచు। [illegible] సుగ్రీవుమా
మ॥ కాపులోనున్నట్టి కడు దివ్య మధువనము। ప్రవేశించినను హెచ్చు
గానపుడు॥ అంగదుని శిలవంది అప్పుడు వనచరులంత। [illegible] నను చెల
గి వేడుకను॥ పొట్టనిండా పళ్ళు దిట్టముగ భక్షించి। [illegible] గానందము దిరు
గుచుండంగ ॥ కొన్ని చెట్ల కొమ్మలను కోసి [illegible] విసురుచును తేనె
[illegible]లు విసగకను ద్రావి॥ ఎక్కువగు తేనియల మిక్కుటముతో మిక్కిలి మనమున త
మతోకలను పైకి తక్కుచును మురియ॥ గంతులను వేయుచును గట్టిగా నార్చు
చును। ఆడుచును పాడుచును హాయిగా వారు॥ కొందరు [illegible] దొమ్మిగా
వ్రేలుచును। నేలనుగూలుచును నెయ్యంబుతోడ॥ తమ [illegible] ములనుంచి
దాటిగంతుచు నేల। బ్రాకుచును చెట్లపై పరమమోదమున॥ పండిన చెట్టు
పై పెరగంగ నొకడెక్కి। ఫలములను దిను వాడు వరుస నొకడు॥ వానిచే
ఫలములను పూర్తిగా కోసి వేగ। బరునాకుచుండగ [illegible] డొచ్చి॥ ఆ
ఫలములనుగొనుచు నతివేగమున బోవ। వేరొకడు [illegible] గాను॥
వాటినిలాక్కొనుచు సూటిగా మింగుచును। ఒక్కడొకమ్రానుపై మరియొ
కండెక్కి॥ వానిశిరమందునను వరుసగా వనచరులు। దొంతులుగా నెక్కి విం
తగానాడు॥ సమయంబులోపలను సత్వరముగా నొకడు। వచ్చి [illegible] గత
న్న వానరుల దొంతి॥ నేలగూలుచు వారు కోలాహలము గాను ఫలములను మె
క్కుచును పామహర్షమున। తేనియల ద్రాగుచును పూవుకుసుమంబులను మొ
గలు కాషులును మొదలంట దెంపి। కొమ్మలను మాత్రంబు నెమ్మదిగా విడి

చి॥ తక్కినవన్నియును ధ్వంసంబుచేసి। ఘనమైనమధువనము గాసిజేయు
మకపులు। బహుభంగులీక్రీతి పడిపొర్లుచు ను॥ వనము [illegible] ఘనమ్న వన
చరులంతటను। అతికోపమొందుచును [illegible]
[illegible] జేయుటయుచిత [illegible] డనగా [illegible]
అతి [illegible] వనచరులనుబట్టిని వాలాయముగను॥ ఫలములనుదిను
[illegible] భయమువలదనిబలుక [illegible] ఉండగను। వనమం
దు [illegible] మ్మరుచు [illegible]
అంగదు [illegible]
వనపాలురబట్టి వనచరులంతటను। [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible] బకుదాని [illegible]
[illegible] ఘనమున [illegible]
చు తాను [illegible]
చిసూటిగాబలికె॥ వెరవకుండగ నాకు నరిగింపవేగ [illegible]। ని [illegible]
ప్పించి చిన్నబోయి [illegible]॥ దధిముఖుడంత తన్ను త్వరగముతో [illegible] డునను। అంగ
దపీసం [illegible] హనుమంతుమొదలు॥ వనచరులందరును వనములో పల [illegible]।
ఎన్నిజెప్పినగాని మన్నించకుండ॥ ఫలములను తేనియలు పడదొబ్బి [illegible]
చును। మొక్కవనమంతయును మిక్కుటంబుగను॥ [illegible]
నుండంగ। మాదిమిక్కిలిమమ్ము మోదిరంతయును॥ అపుడు సుగ్రీవుండు ఆ
త్మలోపల నెరిగి। అవనిజను గనుగొనుచు నంగదుడు హనుమ। ఆనందమయుల
గుచు హోయిమధువనమందు॥ [illegible] చున్నారు కోర్కె దీరంగ॥ అట్లు
గాకుండినను అన్యులు మనవనము। ఘోరశక్యమా చూడ చోద్యమునగాన॥
జానకిని హనుమంతు గానకుండిన యెడల। అతిబుద్ధియుతుడైన అంగదుడు
హనుమ॥ మున్ను దేవాసురులకన్నెత్తి మనవనము జూడ లేకుండగ నేడు వన
చరులు॥ ఘోరజాలరనిబలికి తగ [illegible] దధిముఖుని। [illegible] బలికి [illegible]

ముతో దుతను। సీతను గనుగొనుచు ప్రీతితో హనుమంతు, వచ్చినందున వారి
వనములో జొచ్చి। ఏమి జేసినగాని హెచ్చుగా వారికివి। చెల్లవలయును వినుము
కొప్పెదను నీకు॥ అప్పుడు రాముండు అనుజుండు లక్ష్మణుడు। సుగ్రీవు గనుగొనుచు
మాటిగా నడుగ॥ జనక జను గనుగొనుచు హనుమంతుడిటు వచ్చె। కార్యసఫలం
బాయె ఘనులార నేడు॥ ఆమాటలాలించి ఆ రామలక్ష్మణులు। మోదవారాసి
లో మునిగి తేలిరిగ॥ అపుడు సుగ్రీవుండు హర్షంబుతోడుతను। దధిముఖుని వీక్షిం
చి తగ నిటులబలికె॥ చింతనీవొందకుము సంతోషమును బొందు। అంగదాదు
లుమనకు నధిపుడై నట్టి॥ రాము కార్యంబులను రయముగా నెరవేర్చి। ఏతెంచి
నందునను ఏమి జేసినను॥ వారు పూజ్యులుమనకు మారు బలుకగరాదు। శీఘ్రి
ముగ నివు బోయి చేతులను మోడ్చి॥ సాష్టాంగములు జేసి సద్భావమున జూచి।
అత్యాదరముతోడ అంగదాదులను॥ క్షమియింపుడని వేడి జవముగా వార
లను। నేమకమ్మన్నట్టు నేర్పులలరంగ॥ దెలిపి వేగంబిటకు తెమ్మనుచు బలుకంగ।
దధిముఖుండే తెంచి తగినవిధములను॥ ఆదరింపుచు వేగ అందరిని బిలువంగ।
హర్షమానసులగుచు హనుమంతు మొదలు॥ వనచరులందరును ఘనులైన

హనుదాదులు రాముని యొద్దకు వెళ్ళుట.

సుగ్రీవు। రామచంద్రునియును జలక్ష్మణేశ్వరుల॥ చూడ వేడుకతోడ చోద్యం
బుగా వారు। గగనంబునకు నెగసి కడువింతగాను॥ గంతులను వేయుచును
పంతంబు నార్చును। కేకచును కెవ్వుచును కేకలేయుచును॥ ఆడుచును పాడు
చును అందండు తరువులను। బెరుకుచును తన్నుచును గిరులశృంగములు॥ ది
క్కులన్నియు మిగుల పిక్కటిలు చందమున। కోలాహలధ్వనులు కోరి జేయు
చును॥ ఆనందభరితమున వానరులందరును। వాలములు ద్రిప్పుచును వచ్చు
చుండంగ॥ సుగ్రీవుడీక్షించి సురనుతుండై నట్టి। రామచంద్రునితోడ ప్రేమ
మీరంగ॥ అల్లగుగో వానరులు అతివ జానకి జూచి। వచ్చిన వార్తలను వడిగా
నుమనకు॥ వినిపించుటకు వారు వేడుకలతో నిటకు। అరుదెంచుచున్నారు అతి
వేగముననుచు॥ అనిబలుకుచుండంగ వనచరులందరును। వచ్చి రామున కెదుట
హెచ్చుగా నిలువ॥ ఆంజనేయుండపుడు హర్షంబుతోడుతను। అందరి వనచ
రుల వాజ్ఞలను బొంది॥ రామసౌమిత్రులకు రాజు సుగ్రీవునకు। వందనంబు
లు జేసి వరభక్తితోను॥ కనుగొంటి జానకిని కన్నులారా నేను। క్షేమమా మె
కునచట చెడుగేమి లేదు॥

సీత చందమును హనుమంతుడు జెప్పుట.

అన్నివేళలయందు శ్రీరామ రామనుచు। నరదాత మాయొక్క స్మరణ

చేయుచున్న! ఎప్పుడును మీరాక కెదురుజూచుచునుండు, బాలచంద్రుని
వలెను చాలసుష్కించె! బొత్తిగా కోసవాడి పుష్పమాలిక బోలి! మేనెల్ల
కృశియించె మిగులనామెకును! చెక్కిటను చెయిజేర్చి చింతనొందుచునుం
డు! ఉపవాసములనుండి తపములను జేయు! భూమితనయా మెకుకయ్యె ఘోరి
దుఃఖముతోడ! దైత్యకాంతలనడుమ తడబడుచునుండు! ఈచందమున
నున్న ఇంతిసీతను నేను! మీరుసుగ్రీవుతో తీరుగాచెలిమి! జేసినవైనంబు
వాకిగా మీయొక్క! గుణచరిత్రంబులను గురుతుమీరంగ! ఆమెకునుమీ
యొక్క ఆనవాళ్ళన్నియును! చెప్పగాచెప్పగా చిట్టచివరకును! నన్ను నమ్మి
నవెనుక నా చేతికిసితమవు! దయతోడ నొసగిన తమదుముద్రికను! అందిం
చగా దాని అక్కునను జేర్చుకొని! అతివిచారమునొంద నంతలోనేను! మె
ల్లగా నోదార్చి మెండుబోధలు సేయ! అపుడు తెలివినిబొంది అమ్మసీతమ్మ!
స్వామి శ్రీసుగ్రీవు సర్వకుశలంబడిగి! కొంకుమూటను విప్పి రంగురత్నమును!
ఇదుగో నాచేతికిని ఇచ్చెననిబలుకుచును! శ్రీరామచంద్రునికి చేతికందిచ్చె!
కాంతులు చిమ్ముచు ఘనముగా విలసిల్లు! రత్నంబుతన చేతి రంగుగా బట్టి! తా
నునుతమ్ముండు తత్తరబడి యేడ్వ, సుగ్రీవుమొదలైన శూరవనచరులు!
శోధించి యోదార్చి బుజ్జగించినపిదప! రాముండు లక్ష్మణుడు సామంబుజే
సి! దుఃఖమును దిగవిడచి దివ్యపురుషుండైన! శ్రీరామచంద్రుండు తీరుగా
బలికె! ఎటునేపు నేజూడ అటువేపువైదేహి! కన్నులకెల్లపుడు గానబడు
చుండు! వైదేహి కనుగొనుట వట్టిమాటో నిజమొ! సందేహమగుచుండు
సర్వదా నాకు! ఎన్నడు నా ప్రియురాలు ఎడబాయకుండంగ! ననుగూడియుం
డేటి ఘనురాలు నేడు! ఇంతకాలమునుండి యేరీతినచటుండో! విరహాగ్ని
తోనాకు వింతయగుచుండు! జనకజబాయంగ తనువుప్రాణములేల! గ
నుక సుగ్రీవుండ కడుశీఘ్రముగను! నన్నామెసన్నిధికి తిన్నగాచేకొనుచు!
దుఃఖములు బాపుమా దోమరహితుండ! అనిరామచంద్రుండు అతివిచా
రమునొంద! హనుమంతుడోదార్చి అపుడిటులబలికె! ఆర్నవంబును దాటి
అతిబలాఢ్యుండైన! దశకంఠు బరిమార్చి త్వరగాను మనము! లోకంబు మె
చ్చంగ లోకమాతైనట్టి! సీతనుదేవలెను శ్రీరామచంద్ర! అనిబలికియార్న
వము తమదాటుచందమును! సీతివృత్తాంతమును ప్రీతితోడుతను! వినిపిం
పరాఘవులు విని సంతోషమునొందె! హా యేమినీబలము హనుమంత శూర!

సంపూర్ణము.